

Briuselis, 2015 12 09
COM(2015) 635 final

2015/0288 (COD)

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA

dėl tam tikrų internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektų

(Tekstas svarbus EEE)

{SWD(2015) 274}

{SWD(2015) 275}

AIŠKINAMASIS MEMORANDUMAS

1. PASIŪLYMO APLINKYBĖS

Europos bendrosios skaitmeninės rinkos strategijoje¹, kurią Komisija priėmė 2015 m. gegužės 6 d., paskelbta teisėkūros iniciatyva dėl suderintų skaitmeninio turinio teikimo ir internetinės prekybos prekėmis taisyklių. Šią iniciatyvą sudaro: i) pasiūlymas dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų, ir ii) pasiūlymas dėl tam tikrų internetinio² ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektų.

Kaip Komisija paskelbė savo 2015 m. darbo programoje, šie du pasiūlymai parengti remiantis patirtimi, įgyta derantis dėl Reglamento dėl bendrosios pirkimo–pardavimo sutarčių teisės. Visų pirma juose nebetaikomi pasirinktinės sistemos ir išsamių taisyklių principai. Pasiūlymuose pateikiamas tikslingai orientuotų ir visiškai suderintų taisyklių rinkinys. Pasiūlymuose taip pat atsižvelgta į tam tikrus Europos Parlamento per pirmąjį svarstymą priimtus pakeitimus dėl Reglamento dėl bendrosios Europos pirkimo–pardavimo sutarčių teisės, visų pirma dėl internetinės ir kitos nuotolinės prekybos prekėmis sąvokos aprėpties apribojimo ir tam tikro skaitmeninio turinio, kuris pateikiamas už kitokį atlygį nei pinigai, sąvokos aprėpties išplėtimo.

Nors šis aiškinamasis memorandumas skirtas pasiūlymui dėl internetinio ir kitokio nuotolinio tam tikrų prekių pardavimo sutarčių aspektų, šio aiškinamojo memorandumo dalys dėl pasiūlymo priežasčių taikomos abiem pasiūlymams, nes abu yra pateikti kaip teisės aktų, kuriais siekiama bendro tikslo, rinkinys.

• Pasiūlymo pagrindas ir tikslai

Bendras pasiūlymų tikslas – prisidėti prie spartesnio galimybių, kurių atsirastų sukūrus tikrą bendrąją skaitmeninę rinką, augimo; tai būtų naudinga ir vartotojams, ir įmonėms. Pašalinus pagrindines sutarčių teisės kliūtis, trukdančias tarpvalstybinei prekybai, dėl pasiūlymuose pateiktų taisyklių sumažės įmonių ir vartotojų netikrumas, kurį lemia teisės aktų sudėtingumas ir įmonių išlaidos, kurias jos patiria dėl sutarčių teisės skirtumų.

39 proc. internetu prekiaujančių įmonių, kurios nevykdo tarpvalstybinės prekybos, nurodo, kad skirtinga nacionalinė sutarčių teisė yra viena pagrindinių tarptautinės prekybos kliūčių³. Tai visų pirma pasakytina apie teisių gynimo priemones, kai prekė yra netinkamos kokybės, kaip nurodė 49 proc. internetu prekiaujančių ES mažmenininkų, ir 67 proc. asmenų, šiuo metu mėginančių arba svarstančių galimybę prekiauti internetu su kitomis šalimis⁴. Dėl skirtingų nacionalinės sutarčių teisės nuostatų vartotojams parduodantys mažmenininkai patiria maždaug 4 mlrd. EUR vienkartinių išlaidų; šios išlaidos paprastai paveikia mažąsias ir vidutines įmones (MVI). Šių pasiūlymų tikslas – sukurti verslui palankią aplinką ir palengvinti įmonių, ypač MVI, tarpvalstybinę prekybą. Įmonėms turėtų įgyti daugiau teisinio tikrumo ir išvengti nebūtinų sąnaudų, atsirandančių dėl skirtingų nacionalinių įstatymų taikymo parduodant prekes ir teikiant skaitmeninį turinį už savo nacionalinės rinkos ribų.

Tik 18 proc. vartotojų, 2014 m. naudousių internetą privačiais tikslais, pirko internetu iš kitos ES valstybės, o šalies viduje pirko 55 proc.⁵. Vartotojai baiminasi pirkti internetu iš kitos

¹ COM(2015) 192 final <http://ec.europa.eu/priorities/digital-single-market/>.

² Šiame aiškinamajame memorandume sąvoka „pardavimas internetu“ suprantama kaip „pardavimas internetu ir kitu nuotolinės prekybos būdu“.

³ Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 396 „Mažmenininkų požiūris į tarpvalstybinę prekybą ir vartotojų apsaugą“ (2015 m.)

⁴ Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 413 „Veiklą internetu vykdančios įmonės“ (tik pagal modelį „verslas vartotojui“, angl. B2C).

⁵ Eurostato apklausa apie tai, kaip informacinėmis ir ryšių technologijomis (IRT) naudojamasi namų ūkiuose ir kaip jomis naudojasi atskirti asmenys (2014 m.)

valstybės narės ir mano, kad pirkdami internetu savo šalyje yra geriau apsaugoti pagal nacionalinę teisę, su kuria jau yra susipažinę. Viena svarbiausių priežasčių yra tai, kad jie nėra tikri dėl savo pagrindinių teisių pagal sutartį. Nacionalinių sistemų skirtumai taip pat yra kliūtis, trukdanti veiksmingai užtikrinti vartotojų teises. Todėl vartotojai praranda galimybes ir negali rinktis iš daugiau prekių konkurencingesnėmis kainomis. Be to, kadangi vartotojai baiminasi pirkti internetu iš kitos valstybės, jie negali naudotis privalumais dėl valstybėse narėse taikomų skirtingų kainų ir todėl neišnaudoja patrauklių galimybių.

Kalbant apie prekių pardavimą internetu, veikti reikia greitai. Tačiau, suderinus nuotolinės prekybos taisykles, gali kilti rizika, kad nuotolinės prekybos taisyklės skirsis nuo tiesioginės prekybos taisyklių. Atsižvelgdama į tai, kad prekių platinimo visais kanalais modelis (t. y. vienu metu prekiaujant daugeliu kanalų – tiesiogiai parduotuvėje, internetu arba kitais nuotoliniais būdais) tampa vis aktualesnis, Komisija imsis veiksmų, kad būtų išvengta tokių pasekmių ir kad vartotojams ir prekiautojams būtų iš tiesų užtikrinta galimybė naudotis nuoseklia teisine sistema, kurią būtų paprasta taikyti visoje ES.

Todėl kartu su šiuo pasiūlymu Komisija, įgyvendindama Reglamentavimo kokybės ir rezultatų programą, pradėjo nuodugnią esamų ES vartotojų srities teisės aktų analizę. Ši analizė bus papildyta Vartojimo prekių pardavimo ir garantijų direktyvos taikymo prekybai prekėmis tinkamumo patikros analizės duomenimis, kuriuos tikimasi gauti 2016 m. antroje pusėje. Šių duomenų dar nėra, o todėl nėra ir tinkamumo patikros rezultatų, todėl, jei patikros išvadose būtų nurodyta, kad Komisijai reikia imtis iniciatyvos tiesioginės prekybos prekėmis srityje, būtų galima tęsti darbą remiantis kitų teisėkūros institucijų padaryta pažanga svarstant pasiūlymą dėl internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo.

- **Derėjimas su esamomis šios politikos srities nuostatomis**

Pagrindinės šio pasiūlymo nuostatos apima svarbiausius privalomų nacionalinių vartotojų taisyklių skirtumus, atsiradusius valstybėms narėms įgyvendinus minimalaus suderinimo taisykles, nustatytas 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 1999/44/EB dėl vartojimo prekių pardavimo ir susijusių garantijų tam tikrų aspektų⁶. Tai pagrindiniai nacionalinių taisyklių skirtumai, darantys poveikį prekiautojų sprendimams dėl prekių pardavimo kitose valstybėse ir jo masto.

Nors pasiūlymas grindžiamas Direktyvos 1999/44/EB nuostatomis, jame numatyta, kad turi būti visiškai suderinti prekių atitikties kriterijai, teisių gynimo priemonių, kuriomis gali naudotis vartotojai, hierarchija, taip pat prievolės įrodyti perkėlimo kitai šaliai ir teisinės garantijos laikotarpiai. Be to, paaiškinamos tam tikros Direktyvos 1999/44/EB ypatybės, pavyzdžiui, tai, kad vartotojas turėtų teisę nutraukti sutartį arba mokėti mažesnę kainą, jei pardavėjas per pagrįstą laikotarpį prekių nepataiso arba nepakeičia. Kitaip nei pagal Direktyvą 1999/44/EB, vartotojas taip pat turėtų teisę nutraukti sutartį, nustačius nedidelių trūkumų. Taip pat, kitaip nei numatyta Direktyvoje 1999/44/EB, įgyvendinus pasiūlymą vartotojams nebūtų taikoma prievolė per tam tikrą laiką nuo prekių trūkumų nustatymo apie juos pranešti pardavėjui; šiuo metu ši prievolė taikoma pagal keletą nacionalinių įstatymų. Palyginti su Direktyva 1999/44/EB, svarbiausias pakeitimas be abejo yra tai, kad prievolės įrodyti perkėlimo laikotarpis pratęsiamas iki dvejų metų. Pasiūlyme, kaip ir Direktyvoje 1999/44/EB, laikomasi požiūrio, kad nuostatos, susijusios su vartotojų teise gauti kompensaciją už nuostolius, patirtus dėl prekių neatitikties, turi būti nustatytos nacionaliniuose įstatymuose.

6

OL L 171, 1999 7 7, p. 12.

Be to, pasiūlymu taip pat papildoma 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2011/83/ES dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB⁷; šioje direktyvoje jau visiškai suderintos tam tikros internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo taisyklės (visų pirma informacijos pateikimo iki sutarties sudarymo reikalavimai ir teisė atsisakyti sutarties). Pasiūlymu taip pat papildoma 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyva)⁸, kurioje iš dalies nustatytos suderintos taisyklės dėl elektroninių sutarčių ir kitų aspektų.

Igyvendinus pasiūlymą nebus iki galo suderintos visos taisyklės dėl nesąžiningų sąlygų, todėl jis neturės poveikio 1993 m. balandžio 5 d. Tarybos direktyvai 93/13/EEB dėl nesąžiningų sąlygų sutartyse su vartotojais⁹.

Pasiūlymas atitinka esamas ES taisykles dėl taikytinos teisės ir jurisdikcijos skaitmeninėje bendrojoje rinkoje¹⁰. 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo¹¹ ir 2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinės prievolės taikytinos teisės (Roma I)¹² (juose nustatytos taisyklės, pagal kurias turi būti nustatoma jurisdikcija ir taikytina teisė) taip pat taikomi skaitmeninėje aplinkoje. Šie teisės aktai priimti visai neseniai, ir per teisėkūros procesą buvo atidžiai atsižvelgta į interneto poveikį. Kai kuriomis taisyklėmis konkrečiai atsižvelgiama į internetu sudaromus sandorius, visų pirma į sutartis su vartotojais. Šiomis taisyklėmis siekiama apsaugoti vartotojus, be kita ko, bendrojoje skaitmeninėje rinkoje, sudarant galimybę taikyti valstybės narės, kurioje jie įprastai gyvena, taisykles, nuo kurių negalima nukrypti. Kadangi šio pasiūlymo dėl internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo tikslas – suderinti pagrindines privalomas vartotojų apsaugos nuostatas, prekyautojams nebekils rūpesčių dėl didžiulių 28 valstybių teisinių sistemų skirtumų. Šiame pasiūlyme išdėstytose siūlomose naujosiose sutarčių taisyklėse dėl internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo, kartu su esamomis tarptautinės privatinės teisės taisyklėmis nustatoma aiški pirkimo–pardavimo Europos skaitmeninėje rinkoje teisės sistema, kuria atsižvelgiama į vartotojų ir įmonių interesus. Taigi dėl šio pasiūlymo dėl teisėkūros procedūra priimamo akto nereikės keisti jokio esamo ES tarptautinės privatinės teisės akto, įskaitant Reglamentą (EB) Nr. 593/2008 (Roma I).

Pasiūlymu papildomi konkrečioms sektoriams skirti Sąjungos teisės aktai, pavyzdžiui, susiję su ekologiniu projektavimu¹³ arba energijos vartojimo efektyvumo ženkliniu¹⁴, ir sudaroma

⁷ OL L 304, 2011 11 22, p. 64.

⁸ OL L 178, 2000 7 17, p. 1–16.

⁹ OL L 095, 1993 4 21 p. 29–34.

¹⁰ Išsamus ES taisyklių dėl bendrojoje skaitmeninėje rinkoje taikytinos teisės ir jurisdikcijos paaiškinimas pateikiamas Komisijos tarnybų darbinio dokumento, kuriame pateikiamas poveikio vertinimas, pridėtas prie pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų, ir prie pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektų, SWD(2015) 275, 7 priede.

¹¹ OL L 351, 2012 12 20, p. 1–32.

¹² OL L 177, 2008 7 4, p. 6.

¹³ 2009 m. spalio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/125/EB, nustatanti ekologinio projektavimo reikalavimų su energija susijusiems gaminiams nustatymo sistemą (OL L 285, 2009 10 31, p. 10–35).

¹⁴ 2010 m. gegužės 19 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2010/30/ES dėl su energija susijusių gaminių suvartojamos energijos ir kitų išteklių nurodymo ženklinant gaminių ir apie jį pateikiant standartinę informaciją (OL L 153, 2010 6 18, p. 1–12).

galimybė nustatyti konkrečioms prekėms skirtus tvarumo reikalavimus, pavyzdžiui, informacijos apie tinkamumą naudoti pateikimo reikalavimus.

- **Derėjimas su kitomis Sąjungos politikos sritimis**

Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijos tikslas – visapusiškai įveikti visas svarbiausias tarptautinės e. prekybos bendrojoje skaitmeninėje rinkoje plėtos kliūtis. Pasiūlymas vertintinas atsižvelgiant į šį visapusiškumo aspektą. Tai apima su platformų vaidmeniu susijusias iniciatyvas, Europos debesijos iniciatyvą, su PVM susijusią našą ir siuntų pristatymą, taip pat kitas iniciatyvas. Tai ir iniciatyvos, susijusios su vykdymo užtikrinimu ir (arba) teisių gynimu, t. y. elektroninio vartotojų ginčių sprendimo platformos¹⁵ įsigaliojimu ir 2004 m. spalio 27 d. Reglamento (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo¹⁶ peržiūra. Visų pirma, ES visiškai suderinus sutarčių teisės taisykles, bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje veikiančioms institucijoms¹⁷ bus lengviau koordinuoti vykdymo užtikrinimo veiksmus.

2. TEISINIS PAGRINDAS, SUBSIDIARUMO IR PROPORCINGUMO PRINCIPAI

- **Teisinis pagrindas**

Šio pasiūlymo teisinis pagrindas yra Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnis, o pagrindinis jo tikslas – geresnis vidaus rinkos kūrimas ir veikimas.

Esami vartojimo sutarčių teisės taisyklių skirtumai trukdo prekiautojams internetu pardavinėti kitose valstybėse, kadangi jie turi pritaikyti savo sutartis prie skirtingų privalomų vartojimo sutarčių teisės taisyklių, nustatytų valstybėse narėse, į kurias jie eksportuoja, ir, galiausiai, jie patiria su sutarčių teise susijusių sąnaudų. Vartotojai, pirkdami užsienyje, nėra tikri dėl savo pagrindinių sutartinių teisių, todėl jie verčiau perka savo šalies rinkoje. Tos problemos daro tiesioginį poveikį vidaus rinkos kūrimui ir veikimui ir riboja konkurenciją.

Privalomų nacionalinių taisyklių, valstybėse narėse taikomų vartojimo prekių pirkimo–pardavimo sutartims, skirtumus daugiausia lemia tai, kad privalomos nacionalinės taisyklės yra platesnės nei nustatytosios ES minimalaus suderinimo direktyvose^{18 19}. Yra kelios pagrindinės sritys, kuriose esama šių skirtumų ir kuriose įmonės patiria papildomų sąnaudų, o vartotojams neužtikrinamas teisinis tikrumas.

Direktyvoje 1999/44/EB numatyta teisių gynimo priemonių, kuriomis gali naudotis vartotojai, hierarchija. Jei prekės neatitinka sutarties reikalavimų, vartotojas turi teisę reikalauti užtikrinti

¹⁵ 2013 m. gegužės 21 d. Reglamentas (ES) Nr. 524/2013 dėl elektroninio vartotojų ginčių sprendimo, kuriuo iš dalies keičiami Reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 ir Direktyva 2009/22/EB (OL L 165, 2013 6 18, p. 1).

¹⁶ OL L 364, 2004 12 9, p. 1.

¹⁷ Šia direktyva bus iš dalies pakeistas Reglamentas dėl bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje – jo priede bus pateikta nuoroda į šią direktyvą.

¹⁸ Ši informacija daugiausia paimta iš valstybių narių pranešimų Komisijai pagal Direktyvos 2011/83/ES dėl Tarybos direktyvos 93/13/EEB ir Direktyvos 1999/44/EB perkėlimo į nacionalinę teisę 32 ir 33 straipsnius; pranešimų tekstas pateikiamas adresu http://ec.europa.eu/consumers/consumer_rights/rights-contracts/directive/notifications/index_en.htm.

¹⁹ Dauguma nacionalinių vartotojų apsaugos taisyklių skirtumų atsirado dėl to, kad valstybės narės skirtingai įgyvendino ES minimalaus suderinimo direktyvas, tačiau yra ir keletas kitų privalomų nacionalinių vartojimo sutarčių teisės taisyklių, kurių taikymas nesusijęs su ES vartotojų *acquis* įgyvendinimu. Konkrečių pavyzdžių pateikiama poveikio vertinime, pridėtame prie pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų, ir prie pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl tam tikrų internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektų, SWD(2015) 275, 1.2 skirsnis „Pagrindiniai privalomų vartotojų sutarčių teisės taisyklių skirtumai, darantys poveikį tarpvalstybinei prekybai prekėmis“.

prekių atitiktį reikalavimams, pirmiausia paprašius jas pataisyti arba pakeisti. Tik antrą kartą imdamasis veiksmų vartotojas gali prašyti nutraukti sutartį arba sumažinti kainą. Šį metodą taikė 20 valstybių narių²⁰, o kitos valstybės narės arba siūlė vartotojams patiems pasirinkti teisių gynimo priemonę, arba vadovavosi teisių gynimo priemonių hierarchija, tačiau taip pat numatė kitą teisių gynimo priemonę, pavyzdžiui, teisę per trumpą terminą atsisakyti sutarties reikalavimų neatitinkančių prekių.

Pagal Direktyvą 1999/44/EB valstybėms narėms leidžiama įpareigoti vartotojus per du mėnesius nuo trūkumo nustatymo apie jį informuoti pardavėją, kad vartotojai galėtų naudotis savo teisėmis. Jei vartotojai apie trūkumą nepraneša, jie netenka teisės naudotis teisių gynimo priemonėmis. Vienuolikoje valstybių narių²¹ vartotojams toks įpareigojimas netaikomas, dvylikoje valstybių narių²² vartotojai apie trūkumus turi pranešti per du mėnesius, o penkiose valstybėse narėse²³ nustatytas kitoks terminas, per kurį vartotojai turi tai padaryti.

Vadovaujantis Direktyva 1999/44/EB, vartotojas gali prašyti taikyti teisių gynimo priemonę tik tada, jei pristatytos prekės neatitinka sutarties reikalavimų. Per pirmuosius 6 mėnesius prievolė įrodyti perkeliama kitai šaliai ir prekiautojas privalo per šį terminą įrodyti, kad pristatymo metu prekė nurodytų trūkumų neturėjo. Šio principo laikomasi dvidešimt penkiose valstybėse narėse, o trijose valstybėse narėse²⁴ prievolės įrodyti perkėlimo laikotarpis neseniai buvo pratęstas.

Direktyvoje 1999/44/EB numatyta, kad prekiautojas dvejus metus gali būti laikomas atsakingu už prekių trūkumus pristatymo metu. Dvidešimt trijose valstybėse narėse laikomasi šio dvejų metų termino, vienoje valstybėje narėje²⁵ jis yra ilgesnis ir dviejose valstybėse narėse²⁶ – neribotas. Dar dviejose valstybėse narėse²⁷ nėra nustatyta konkretaus teisinės garantijos galiojimo laikotarpio, tačiau vartotojų teisės ribojamos taikant senaties terminą (nacionaliniuose teisės aktuose nustatytą terminą, per kurį teisėmis galima remtis teisme).

Apskritai kalbant, įgyvendinus šį pasiūlymą bus pašalintos kliūtys, trukdančios naudotis pagrindinėmis laisvėmis ir atsiradusios dėl privalomų nacionalinių vartojimo sutarčių teisės taisyklių skirtumų, ypač dėl papildomų su sandoriais susijusių sąnaudų, patiriamų sudarant tarpvalstybinius sandorius, ir dėl to, kad vartotojai, pirkdami iš kitos ES šalies, nėra tikri dėl savo teisių, – visa tai daro tiesioginį poveikį vidaus rinkos kūrimui ir veikimui ir riboja konkurenciją.

Įgyvendinus pasiūlymą bus užtikrintas aukštas vartotojų apsaugos lygis – bus nustatytos visiškai suderintos privalomos taisyklės, padedančios išlaikyti, o daugeliu atvejų ir padidinti, pagal esamą Direktyvą 1999/44/EB vartotojams suteikiamos apsaugos lygį.

- **Subsidiarumo principas**

Pasiūlymas atitinka Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatytą subsidiarumo principą.

20 Austrija, Belgija, Bulgarija, Čekija, Danija, Estija, Ispanija, Italija, Latvija, Lenkija, Liuksemburgas, Malta, Nyderlandai, Prancūzija, Rumunija, Slovakija, Suomija, Švedija, Vengrija ir Vokietija.

21 Airijoje, Austrijoje, Bulgarijoje, Čekijoje, Graikijoje, Jungtinėje Karalystėje, Lenkijoje, Lietuvoje, Liuksemburge, Prancūzijoje ir Vokietijoje.

22 Belgijoje, Estijoje, Italijoje, Ispanijoje, Kipre, Kroatijoje, Latvijoje, Maltoje, Portugalijoje, Rumunijoje, Slovėnijoje ir Suomijoje.

23 Per pagrįstą laikotarpį – Danijoje ir Švedijoje, nedelsiant – Nyderlanduose, iš karto – Vengrijoje (šiose šalyse laikoma, kad nustatytas terminas nepažeistas, jei pranešama per 2 mėnesius) ir per 6 mėnesius – Slovakijoje.

24 Prancūzijoje, Portugalijoje ir Lenkijoje.

25 Švedijoje.

26 Suomijoje ir Nyderlanduose.

27 Airijoje ir Jungtinėje Karalystėje.

Iniciatyvos tikslas – panaikinti vartojimo sutarčių teisės kliūtis internetinės prekybos srityje ir padėti sukurti tikrą įmonėms ir vartotojams naudingą bendrąją skaitmeninę rinką. Valstybės narės negali tinkamai įgyvendinti šio tikslo. Direktyvoje 1999/44/EB nustatytos prekių pardavimo taisyklės yra minimalaus suderinimo taisyklės, todėl valstybėse narėse jos gali būti įgyvendinamos skirtingai. Tai lėmė teisinio susiskaidymo atsiradimą. Tik vykdant suderintą intervenciją Sąjungos lygmeniu, siekiant nebetaikyti esamų, Europos Sąjungos vartotojų sritys įstatymuose nustatytų skirtingų nacionalinių metodų, galima išspręsti šią problemą ir taip padėti sukurti vidaus rinką.

Pasiūlymas grindžiamas visišku tam tikrų pagrindinių vartotojų sutartinių teisių suderinimu. Taigi jame bus sukurtas vienas taisyklių rinkinys; jomis bus visoje Europos Sąjungoje užtikrinamas vienodai aukštas vartotojų apsaugos lygis ir prekiautojams sudarytos galimybės visose valstybėse narėse pardavinėti prekes vartotojams, remiantis vienodomis sutartinėmis sąlygomis. Įgyvendinus pasiūlymą gerokai sumažėtų prekiautojų patiriamos sąnaudos, susijusios su taisyklių laikymusi, ir būtų užtikrintas aukštas vartotojų apsaugos lygis. Todėl ES lygmens veiksmai būtų veiksmingesni nei nacionalinio lygmens veiksmai.

Jau įrodyta, kad visiško suderinimo metodas sėkmingai taikomas ES vartotojų apsaugos teisės aktų srityje, pavyzdžiui, taikant Direktyvos 2011/83/ES taisykles, kuriomis visiems Europos Sąjungos vartotojams užtikrinamos vienodos teisės, vienodai aiškinamos ir vykdomos visose valstybėse narėse. Įgyvendinus ES lygmens iniciatyvą bus užtikrintas nuoseklus vartotojų teisių plėtojimas, visiems ES vartotojams užtikrinant vienodai didelę apsaugą. Tai padės sukurti teisinį tikrumą įmonėms, norinčioms pardavinėti prekes kitose valstybėse narėse. Šį rezultatą galima pasiekti tik vykdant ES lygmens veiksmus.

Be to, įgyvendinus ES lygmens iniciatyvą bus užtikrintas nuoseklus vartotojų teisių taikymas ir tai, kad visiems ES vartotojams būtų suteikta vienodai didelė apsauga. Dėl to įmonės, norinčios pardavinėti savo prekes kitose valstybėse narėse, bus teisiškai saugesnės. Tokia iniciatyva bus numatytas pastovus teisinis pagrindas imtis koordinuotų vykdymo užtikrinimo veiksmų, nes siūloma direktyva bus įtraukta į Reglamento (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo priedą. Be to, siūlomos vienodos visiškai suderintos taisyklės gerokai palengvintų vykdymo užtikrinimo veiksmus. Taigi ES teisės aktų vykdymas bus geriau užtikrinamas ES vartotojų naudai. Tokį rezultatą galima pasiekti tik ėmusiis ES lygmens veiksmų.

- **Proporcingumo principas**

Pasiūlymas atitinka Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje įtvirtintą proporcingumo principą, nes juo nebus viršyta tai, kas yra būtina tikslams pasiekti.

Įgyvendinus pasiūlymą nebus suderinti visi internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektai. Visų pirma bus siekiama suderinti tik tikslines, svarbiausias privalomasias vartotojų ES sutartines teises, kurios yra būtinos internetu sudarant tarptautinius sandorius ir kurias suinteresuotieji subjektai nustatė kaip kliudančias prekybai ir būtinas didinant vartotojų pasitikėjimą apsiperkant nuotoliniu būdu užsienyje. Be to, kaip teisinę formą pasirinkus direktyvą, o ne reglamentą, bus gerokai mažiau kišamasi į nacionalinę teisę (žr. dalį „Pasirinkta priemonė“).

- **Pasirinkta priemonė**

Komisija pateikia dvi visiško suderinimo direktyvas: direktyvą dėl tam tikrų internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektų ir direktyvą dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų.

Pasirinkus direktyvą, valstybės narės gali laisvai pritaikyti jos įgyvendinimą prie savo nacionalinės teisės. Reglamentui reikėtų gerokai detalesnės ir išsamesnės sistemos nei direktyvai, kad jis galėtų tiesiogiai veikti. Dėl šios priežasties nacionalinis reglamentavimas būtų gerokai labiau suvaržytas.

Pasirinkus visišką suderinimą bus nustatytos paprastos ir šiuolaikiškos taisyklės, kuriomis bus panaikintos sutarčių teisės kliūtys, o įmonėms bus sukurtos vienodos veiklos sąlygos, kartu užtikrinant, kad visoje ES vartotojams būtų suteikta aukšto lygio apsauga.

Neprivaloma priemone, pavyzdžiui, nustačius neprivalomą pavyzdinę sutartį, tikslas pagerinti vidaus rinkos kūrimą ir veikimą nebūtų pasiektas. Prekiautojams vis vien reikėtų laikytis skirtingų privalomų vartotojo gyvenamosios vietos nacionalinių taisyklių, jeigu jose būtų nustatyta aukštesnio lygio apsauga nei pavyzdinėje sutartyje, taigi ir toliau būtų patiriamos didesnės su sutarčių teise susijusios sąnaudos.

3. EX POST VERTINIMO, KONSULTACIJŲ SU SUINTERESUOTOSIOMIS ŠALIMIS IR POVEIKIO VERTINIMO REZULTATAI

- **Konsultacijos su suinteresuotosiomis šalimis**

Konsultavimosi procesas

Buvo sukurta išsami konsultacijų strategija siekiant užtikrinti plataus masto dalyvavimą per visą šios iniciatyvos politikos ciklą. Ši strategija buvo grindžiama viešųjų ir tikslinių konsultacijų deriniu. Komisijos tikslas buvo surengti plačią ir subalansuotą apklausą šiuo klausimu, suteikiant galimybę visiems atitinkamiems asmenims (įmonėms, vartotojams, nacionalinėms institucijoms, teisininkams ir mokslininkams) pareikšti savo nuomonę²⁸.

– Viešos konsultacijos. Po 12 savaitių trukusių atvirų ir viešų konsultacijų internetu buvo gauti 189 visų kategorijų suinteresuotųjų subjektų atsakymai iš visos ES.

– Tikslinės konsultacijos. Suinteresuotųjų subjektų konsultacinę grupę sudarė 22 organizacijos, atstovaujančios įvairiausiems interesams. Grupė susitiko 7 kartus.

Nuo 2015 m. birželio iki rugpjūčio mėn. taip pat buvo rengiami išsamūs pokalbiai su įmonėmis siekiant surinkti duomenis apie su sutarčių teise susijusias išlaidas, kurias įmonės patiria prekiaudamos užsienyje.

Pagal bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją 2015 m. buvo atliekami du tyrimai – vartotojų tyrimas²⁹ ir įmonių tyrimas³⁰ siekiant surinkti duomenis, kuriais remiantis būtų nustatytos svarbiausios tarp valstybių kylančios bendrosios skaitmeninės rinkos kliūtys.

– Konsultacijos su valstybėmis narėmis. 2015 m. birželio–spalio mėn. surengti trys vienos dienos trukmės praktiniai seminarai su valstybių narių atstovais. Aktualūs klausimai taip pat

28

Daugiau informacijos apie konsultacijas pateikiama adresu http://ec.europa.eu/justice/newsroom/contract/opinion/index_en.htm.

29

Europos Komisijos užsakymu „GfK“ atlikta vartotojų apklausa, siekiant nustatyti pagrindines su tarpvalstybine prekyba susijusias bendrosios skaitmeninės rinkos kliūtis ir sritis, kuriose jos svarbiausios (2015 m.)

30

Greitoji „Eurobarometro“ apklausa Nr. 413 „Veiklą internetu vykdančios įmonės“ (2015 m.), http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_413_en.pdf.

buvo aptarti su nacionalinėmis vykdymo užtikrinimo institucijomis Bendradarbiavimo vartotojų apsaugos srityje komiteto posėdyje (2015 m. balandžio mėn.) ir su nacionalinėmis institucijomis, atsakingomis už vartotojų politiką, – Vartotojų politikos tinklo susitikime (2015 m. gegužės mėn.).

Rezultatų santrauka

Dauguma vartotojams atstovaujančių respondentų pripažįsta, kad, suderinus taisykles, gali būti lengviau vykdyti e. prekybą, tačiau jie pritartų taisyklių suderinimui tik jei valstybėse narėse nebūtų mažinamas esamas vartotojų apsaugos lygis. Jie taip pat įspėja, jog esama rizikos, kad dėl skirtingų prekybos kanalų gali būti nustatyta skirtinga tvarka. Vartotojų asociacijos griežtai nesutinka su tuo, kad būtų kaip nors taikoma prekyautojų teisė. Be to, atsižvelgiant į skirtingas sutarčių, sudaromų pagal modelius „verslas verslui“ (angl. B2B) ir „verslas vartotojui“ (angl. B2C), ypatybes ir į galimus nesutapimus su esamomis teisinėmis priemonėmis, vartotojų organizacijos nesutinka, kad į šio pasiūlymo taikymo sritį būtų įtrauktos pagal modelį B2B vykdomos prekybos sutartys. Dauguma įmonių pritartų suderintoms ES taisyklėms dėl prekių pardavimo pagal modelį B2C. Visgi kai kurios verslo asociacijos abejoja dėl būtinybės imtis veiksmų, tačiau jos pageidauja, kad, jei būtų įgyvendinami kokie nors ES lygmens veiksmai, būtų taikoma ir prekyautojų teisė bei būtų iš dalies pakeistas Reglamentas (EB) Nr. 593/2008 (Roma I). Verslo organizacijos rekomenduoja kuo labiau vengti sektoriaus požiūrio, kurio laikymasis gali lemti skirtingų taisyklių taikymą internetinei ir įprastai prekybai prekėmis ir skaitmeniniu turiniu. Didžioji dauguma teisinių profesijų asociacijų pritartų suderintų ES lygmens taisyklių ir vienodos tvarkos taikymui B2C ir B2B prekybos sutartims.

Apskritai valstybės narės pritartų ES lygmens suderintoms taisyklėms, tačiau jos atsargiai vertina politines galimybes bei internetinės ir įprastos prekybos taisyklių atskyrimą. Kai kurios iš jų pageidauja, kad, prieš priimant naujų teisės aktų, reiktų geriau įgyvendinti esamus teisės aktus, geriau užtikrinti jų vykdymą ir juos geriau įvertinti. Didžioji dauguma valstybių narių respondentų pritaria tam, kad būtų įtrauktos tik B2C prekybos sutartys. Be to, nemažai valstybių narių aiškiai nepritaria tam, kad būtų kaip nors taikoma prekyautojų teisė ir kad dėl to būtų iš dalies keičiamas reglamentas Roma I.

Kalbant apie taisyklių turinį, dauguma vartotojų asociacijų pritaria laisvam teisinių priemonių pasirinkimui, o dauguma įmonėms atstovaujančių respondentų yra už tai, kad visoje ES būtų laikomasi vartotojų teisių gynimo priemonių hierarchijos. Valstybių narių nuomonė skiriasi: vienos pageidauja, kad būtų laikomasi teisių gynimo priemonių hierarchijos, o kitos – kad vartotojai galėtų laisvai rinktis teisių gynimo priemones. Dauguma teisinėms profesijoms atstovaujančių respondentų yra už tai, kad būtų galima laisvai rinktis vartotojų teisių gynimo priemones, o keletas kitų pageidauja, kad būtų laikomasi teisių gynimo priemonių hierarchijos, dėl kurios galėtų tartis sutarties šalys. Kalbant apie prievolės įrodyti perkėlimą kitai šaliai, vartotojų asociacijos pageidauja ilgesnio nei 6 mėnesių termino (daugiausia – dvejų metų termino) ir beveik visos pritaria tam, kad teisinės garantijos laikotarpis būtų ilgesnis. Įmonės norėtų, kad toliau būtų taikomas šiuo metu galiojantis prievolės įrodyti perkėlimo kitai šaliai terminas, t. y. 6 mėnesiai, ir pritartų visiškai esamo dvejų metų teisinės garantijos laikotarpio suderinimui. Iš esmės valstybės narės ir teisinių profesijų atstovai pritartų tam, kad būtų paliktos esamos prievolės įrodyti perkėlimo kitai šaliai taisyklės ir esamos teisinės garantijos laikotarpis.

- **Tiriamųjų duomenų rinkimas ir naudojimas**

Komisija rėmėsi keletu ekonomikos ir teisės tyrimų, užsakytų konkrečiai dėl šios iniciatyvos arba atliktų įgyvendinant bendrosios skaitmeninės rinkos strategiją. Jie apima 2015 m. apklausą, atliktą siekiant nustatyti pagrindines su tarpvalstybine prekyba susijusias bendrosios skaitmeninės rinkos kliūtis³¹, Eurostato 2014 m. statistinius duomenis, „Eurobarometro“ ir MVĮ grupės apklausas³².

Atlikus lyginamąjį teisės tyrimą, gauta informacijos apie privalomas taisykles, taikomas prekių, parduodamų nuotoliniu būdu, ypač internetu, pardavimo sutartyse nustatytoms sutartinėms prievolėms.

- **Poveikio vertinimas**

2015 m. spalio 16 d. Reglamentavimo patikros valdyba pateikė preliminarą nuomonę dėl poveikio vertinimo projekto, kuris buvo pakeistas atsižvelgiant į valdybos pastabas ir pateiktas iš naujo. Antrąją nuomonę, kuria poveikio vertinimo projektas patvirtintas su pastabomis, valdyba pateikė 2015 m. lapkričio 9 d.³³

Persvarstyta poveikio vertinimo ataskaita ir jos santrauka paskelbta kartu su pasiūlymais³⁴.

Išnagrinėtos politikos galimybės

Atliekant poveikio vertinimą buvo nagrinėjami ne tik padariniai, kurie kiltų, jeigu politika nepasikeistų, bet ir šios politikos galimybės: i) 1 galimybė – tikslinių, visiškai suderintų prekybos prekėmis ir skaitmeniniu turiniu taisyklių taikymas; ii) 2 galimybė – prekiautojų teisės taikymas kartu su esamomis suderintomis prekybos prekėmis taisyklėmis ir (arba) tikslinėmis, visiškai suderintomis skaitmeninio turinio tiekimo taisyklėmis; iii) 3 galimybė – jokių politikos pokyčių dėl prekių, be to, visiškai suderintų skaitmeninio turinio tiekimo taisyklių taikymas; iv) 4 galimybė – jokių politikos pokyčių dėl prekių, be to, minimalaus suderinimo taisyklių dėl skaitmeninio turinio taikymas; v) 5 galimybė – neprivaloma Europos pavyzdinė sutartis kartu su ES pasitikėjimo ženklu.

Atlikus šių galimybių lyginamąją analizę, poveikio vertinimo ataskaitoje prieita prie išvados, kad 1 galimybė geriausiai atitiktų politikos tikslus. Pasinaudojus šia galimybe sumažės su sutarčių teise susijusios prekiautojų sąnaudos ir bus palengvinta tarptautinė e. prekyba.

31

Visų pirma žr.:

– Europos Komisijos užsakymu „GfK“ atliktą vartotojų apklausą, siekiant nustatyti pagrindines su tarpvalstybine prekyba susijusias bendrosios skaitmeninės rinkos kliūtis ir sritis, kuriose jos svarbiausios (2015 m.), http://ec.europa.eu/consumers/consumer_evidence/market_studies/obstacles_dsm/docs/21.09_dsm_final_report.pdf;

– Eurostato apklausą apie tai, kaip informacinėmis ir ryšių technologijomis (IRT) naudojamos namų ūkiuose ir kaip jomis naudojasi atskirti asmenys (2014 m.);

– lyginamąjį debesų kompiuterijos sutarčių srities tyrimą (angl. *Comparative Study on cloud computing contracts*, 2014 m.) DLA Piper, p. 33 et seq.; taikomų teisinių sistemų analizę ir pasiūlymus dėl vartotojų apsaugos, susijusios su sutartimis dėl skaitmeninio turinio tiekimo, pavyzdinės sistemos bruožų (angl. *Analysis of the applicable legal frameworks and suggestions for the contours of a model system of consumer protection in relation to digital content contracts*); Amsterdamo universitetas: Europos sutarčių teisės tyrimų centras (angl. *Centre for the Study of European Contract Law*, CSECL), Informacijos teisės institutas (angl. *Institute for Information Law*, IviR); Amsterdamo teisės ir ekonomikos centras (angl. *Amsterdam Centre for Law and Economics*, ACLE), p. 32 et seq.;

– greitąją „Eurobarometro“ apklausą Nr. 413 „Veiklą internetu vykdančios įmonės“ (2015 m.), http://ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_413_en.pdf;

32

– ekonomikos tyrimą dėl vartoti skirtų skaitmeninio turinio prekių (angl. *Economic study on consumer digital Content products*), ICF International, 2015 m. 2011 m. MVĮ grupės atlikta Europos įmonių tinklo apklausa, kurioje atsiliepimus pateikė 1047 įmonės, priklausančios labai mažų, mažųjų ir vidutinių įmonių grupei.

33

Reglamentavimo patikros valdybos nuomonė skelbiama adresu http://ec.europa.eu/justice/contract/index_en.htm.

34

Poveikio vertinimo ataskaita ir santrauka skelbiamos adresu http://ec.europa.eu/justice/contract/index_en.htm.

Įmonės, pardavinėdamos iš vienos valstybės į kitą, galės daugiausia remtis savo nacionaline teise, nes svarbiausios taisyklės, kurios yra reikšmingos tarptautinei prekybai, visose valstybėse narėse bus tos pačios. Taikydamos naujas prekių pardavimo internetu taisykles, internetu parduodančios įmonės patirs tam tikrų vienkartinį pritaikymo sąnaudų, tačiau šios sąnaudos bus kompensuotos sąnaudomis, sutaupytomis atsiradus galimybei pardavinėti visoje ES, nepatiriant papildomų su sutarčių teise susijusių sąnaudų, kadangi bus taikomos visiškai suderintos taisyklės. Palyginti su esama padėtimi, visų pirma tai bus naudinga mažoms įmonėms, kadangi kuo mažesnė įmonė, tuo daugiau sąnaudų ji galės sutaupyti taikydama visiškai suderintas tarpvalstybines prekybos prekėmis taisykles. Todėl, nustačius naujas taisykles, įmonėms bus sukurta verslui plėtoti tinkama aplinka, kurioje bus užtikrintas teisinis tikrumas. Visos ES vartotojai turės aiškias teises ir jaus didesnį pasitikėjimą, kitose valstybėse pirkdami prekes arba naudodamiesi skaitmeniniu turiniu. Keliose valstybėse narėse apsaugos lygis gali sumažėti keleto aspektų požiūriu, tačiau, pasirinkus šią galimybę, esamas bendras ES vartotojų apsaugos pagal Direktyvą 1999/44/EB lygis padidės, konkrečiai – pratęsus prievolės įrodyti perkėlimo kitai šaliai terminą iki dvejų metų. Nors valstybės narės negalės priimti arba taikyti didesnę vartotojų apsaugą užtikrinančių taisyklių, iš esmės bus užtikrintas aukštas vartotojų apsaugos lygis ir geresnis taisyklių vykdymas visose valstybėse narėse. Taip išloš ir įmonės, ir vartotojai. Padidės konkurencija, dėl to apskritai suaktyvės prekyba, vartotojams padaugės pasirinkimo galimybių konkurencingesnėmis kainomis, o ES turės didelę makroekonominę naudą.

Nepakeitus politikos, bendrosios skaitmeninės rinkos tikslai nebūtų pasiekti, todėl kiltų neigiamo ekonominio poveikio, susijusio su esama padėtimi, grėsmė.

Pasirinkus 2 galimybę, atsirastų daugiau paskatų tiekti prekes iš vienos valstybės į kitą, nes prekiautojai galėtų pardavinėti savo prekes iš vienos valstybės į kitą remdamiesi vien savo nacionaline teise. Vartotojams tam tikrą naudą galėtų turėti didesnis pasirinkimas ir mažesnės kainos. Tam tikrais atvejais jie galėtų turėti naudos dėl galimo didesnio pagal prekiautojų teisę suteikiamos vartotojų apsaugos lygio, jei ji suteikiama dėl konkrečių aspektų, kurių jų nacionalinė teisė neapima. Tačiau, jei prekių pardavimui internetu būtų taikoma prekiautojų teisė ir būtų atitinkamai nukrypstama nuo Reglamento (EB) Nr. 593/2008 (Roma I), Europos vartotojai nebegalėtų naudotis didesne apsauga, kuri gali būti suteikiama pagal nacionalinę teisę ne vien tiek, kiek būtina įgyvendinant Direktyvą 1999/44/EB, nepaisant to, kad yra taikoma prekiautojų teisė. Dėl to būtų padarytas neigiamas poveikis vartotojų tikrumui dėl pirkimo iš kitų valstybių. Be to, labai tikėtina, kad šie pokyčiai paveiktų ne tik ES prekiautojus ir dėl to reikėtų panaikinti apsaugą, suteikiamą pagal privalomas vartojimo sutarčių teisės taisykles, taikomas sandoriams su trečiųjų šalių prekiautojais.

Pasirinkus 3 ar 4 galimybes išliktų su sutarčių teise susijusių kliūčių, trukdančių tarpvalstybinei prekybai prekėmis.

Pagal 5 galimybę įmonėms būtų galima padėti prekiauti prekėmis visoje ES ir užtikrinti pakankamą vartotojų apsaugą, kuri labai priklausytų nuo pavyzdinės sutarties taisyklių turinio, dėl kurio susitartų pramonės subjektai, ir nuo to, kiek ES įmonės naudotų ir pripažintų pasitikėjimo ženklą. Vartotojai gali būti labiau linkę pirkti iš užsienio prekiautojų, kuriems buvo suteiktas ES pasitikėjimo ženklas. Tačiau prekiautojai vis vien privalėtų laikytis privalomųjų vartotojo įprastinės gyvenamosios vietos nacionalinių taisyklių, jeigu jose būtų numatyta didesnė apsauga nei pavyzdinės sutarties taisyklėse, todėl jie vis vien galėtų patirti su sutarčių teise susijusias išlaidas.

Pagrindinis pasiūlymo poveikis

Poveikio vertinime aptariamas abiejų pasiūlymų, t. y. direktyvos dėl tam tikrų skaitmeninio turinio teikimo sutarčių aspektų ir direktyvos dėl tam tikrų internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo aspektų, poveikis.

Abiem pasiūlymais ir vartotojams, ir prekyautojams bus panaikintos su sutarčių teise susijusios kliūtys internetinei prekybai tarp valstybių. Jeigu šios kliūtys būtų panaikintos, tai paskatintų tarpvalstybinę prekybą – panaikinus su sutarčių teise susijusias kliūtis, internetu tarp valstybių prekyautų 122 000 daugiau įmonių. Eksportas ES viduje padidėtų maždaug 1 mlrd. EUR. Dėl padidėjusios mažmeninės prekybos internetu konkurencijos mažmeninės kainos visose valstybėse narėse sumažėtų (ES lygmeniu maždaug 0,25 proc.). Sumažėjus kainoms ir padidėjus vartotojų pasitikėjimui dėl vienodų ES teisių, padidės vartotojų paklausa. Kiekvienoje valstybėje narėje padidėtų privatus vartojimas (ES vidutiniškai +0,23 proc., o tai yra maždaug 18 mlrd. EUR. 7,8–13 mln. papildomų vartotojų imtų pirkti internetu iš kitų valstybių. Vidutinė suma, kurią kasmet išleistų kiekvienas iš kitos valstybės perkantis pirkėjas, taip pat padidėtų 40 EUR. Šis pasiūlos ir paklausos padidėjimas turėtų tiesioginį poveikį svarbiausiems kiekvienos valstybės narės ir visos ES makroekonominiams kintamiesiems. Apskritai tikimasi, kad kasmet bendras ES BVP nuolat didės maždaug 4 mlrd. EUR.

Kokie asmenys patirs poveikį ir kaip jie bus paveikti?

Įmonės patirs išlaidų, kad įvykdytų naujosios direktyvos reikalavimus, tačiau galiausiai gaus dar didesnę naudą dėl visiškai suderintų taisyklių, galėdamos eksportuoti prekes ir skaitmeninį turinį visoje ES. Naujas taisykles įgyvendinusioms įmonėms dažniausiai nereikės pritaikyti sutarčių sąlygų prie kitų valstybių narių įstatymų, nepaisant to, kokiam skaičiui valstybių narių jos parduoda prekių. Naujieji teisės aktai taip pat bus taikomi MVĮ, nes kitaip sumažėtų vartotojų pasitikėjimas perkant iš šių įmonių. Nėra pagrindo suteikti vartotojams mažesnę apsaugą, kai jie perka iš MVĮ, o ne iš didesnių tiekėjų. Jeigu naujieji teisės aktai būtų netaikomi MVĮ, šios įmonės taip pat negalėtų pasinaudoti vienu taisyklių rinkiniu, kuris būtų taikomas visoje ES. Atvirkščiai, ši iniciatyva bus ypač naudinga MVĮ, nes sutarties pritaikymo prie privalomųjų kitų valstybių narių taisyklių išlaidos turi joms didesnę įtaką ir jos dažniau nei didesni jų konkurentai prekiauja tik savo nacionalinėje rinkoje. Tarpvalstybinė prekyba yra reikšminga galimybė MVĮ pasinaudoti masto ekonomijos pranašumais. MVĮ sunku surasti klientų. Internetu tai būtų lengviau padaryti, nes internetas suteikia galimybę prekiauti mažesnėmis sąnaudomis, palyginti su prekyba ne internetu.

Įmonėms, kurios šiuo metu vykdo tik tiesioginę prekybą, ypač prekybą prekėmis, neatsiras jokių pritaikymo sąnaudų. Įmonės, kurios jau pardavinėja arba nori pardavinėti internetu kitų valstybių narių vartotojams, patirs tiesioginę naudą dėl to, kad, taikant visiškai suderintas ES taisykles, sumažės sąnaudos. Įmonės, šiuo metu prekiaujančios internetu ir tiesiogiai, papildomų sąnaudų dėl skirtingos taikomos tvarkos iš esmės nepatirs, kadangi nepanašu, jog būtų atskirtos prekių pardavimo internetu ir tiesioginės prekybos prekėmis taisyklės, arba tai didelio poveikio tikriausiai nepadarytų. Jei tokių sąnaudų atsirastų, jos būtų nedidelės ir patiriamos tik trumpu pereinamuoju laikotarpiu. Mažmeninės prekybos atstovų teigimu, visais kanalais prekiaujančios įmonės iš tiesų būtų pajėgios pereinamuoju laikotarpiu prisitaikyti prie prekių pardavimo internetu tvarkos ir tiesioginės prekybos prekėmis tvarkos galimų skirtumų, visoms parduodamoms prekėms taikydamos atitinkamus aukštesnius standartus ir taip veikdamos pagal vieną verslo modelį.

Pradėjus taikyti naujas taisykles, įmonės įgys tam tikrų prievolių santykiuose su vartotojais. Tačiau dauguma šių prievolių tam tikru mastu jau yra įtrauktos į nacionalinius įstatymus,

įgyvendinant ES minimalaus suderinimo teisės aktus, todėl įmonėms tos prievolės jau yra žinomos. Visų pirma, kalbant apie prievolės įrodyti perkėlimo laikotarpio pratęsimą nuo 6 mėnesių iki dvejų metų, nesitikima, kad tai turėtų labai didelį poveikį įmonių veiklai, kadangi iš naujausių duomenų matyti, jog tik maža dalis įmonių praktikoje atkakliai reikalauja vartotojai įrodyti prekiautojo atsakomybę per visą 2 metų teisinės garantijos laikotarpį ir kad per visą 2 mėnesių teisinės garantijos laikotarpį prievolės įrodyti perkėlimas kitai šaliai dažnai vyksta *de facto*, o prekiautojų elgsena prieš prasidedant 6 mėnesių laikotarpiui arba jam pasibaigus šiuo požiūriu menkai keičiasi³⁵.

Vartotojų apsaugos lygis, palyginti su esamu ES suteikiamos apsaugos lygiu, padidės. Visų pirma turima omenyje prievolės įrodyti perkėlimo kitai šaliai laikotarpio pratęsimas iki dvejų metų, jį suderinant su teisinės garantijos laikotarpiu. Palyginti su savo šalyse taikomais nacionaliniais standartais, didesne apsauga galės naudotis visi ES vartotojai (išskyrus dvi valstybes nares, kuriose vartotojų apsaugos lygis išliks toks pats). Turėdami didesnę apsaugą vartotojai galės lengviau naudotis savo teisėmis, taip pat tikimasi, jog didesnė vartotojų apsauga labai sustiprins jų pasitikėjimą, kuris, atsižvelgiant į atstumo aspektą, yra ypač svarbus perkant iš kitų valstybių. Kalbant apie vartotojų apsaugos, susijusios su kitais aspektais (pavyzdžiui, vartotojo pareiga pranešti pardavėjui apie trūkumą ir vartotojo teisę nutraukti sutartį net ir tuo atveju, jei neatitiktis yra nedidelė), lygi, palyginti su esamais nacionaliniais standartais užtikrinama apsauga, įgyvendinus pasiūlymą apsauga beveik visais atvejais padidės, nors keliose valstybėse narėse tam tikros papildomos teisės, susijusios su atskirais aspektais, gali būti mažesnės. Nepaisant to, iš esmės bus užtikrintas aukštas vartotojų apsaugos lygis ir geriau užtikrintas taisyklių laikymasis. Be to, visos ES vartotojai ne tik galės rinktis iš platesnio už konkurencingą kainą parduodamų prekiautojų prekių asortimento, bet taip pat turės galimybę naudotis kokybiškesnėmis ir tvaresnėmis prekėmis, kaip nustatyta Europos Komisijos patvirtintame dokumentų dėl apykaitinės ekonomikos rinkinyje.

• **Pagrindinės teisės**

Įgyvendinus pasiūlymą dėl prekių pardavimo internetu ir kitu nuotolinės prekybos būdu turės teigiamą įtaką įvairioms pagal ES pagrindinių teisių chartiją saugomoms teisėms, visų pirma 38 straipsniui dėl vartotojų apsaugos ir 16 straipsniui dėl laisvės užsiimti verslu.

Visiškai suderintomis prekių pardavimo internetu taisyklėmis bus visoje ES užtikrinta aukšto lygio visiškai suderinta vartotojų apsauga pagal ES pagrindinių teisių chartijos 38 straipsnį, suteikiant vartotojams aiškias ir konkrečias teises, kuriomis jie galės naudotis pirkdami prekes internetu savo šalyje arba iš kitų valstybių narių. Tačiau šiomis taisyklėmis bus pakeistos esamos prekės taikomos nacionalinės taisyklės, ir dėl to gali sumažėti kai kuriose valstybėse narėse vartotojams suteikiamos apsaugos lygis.

Visiškai suderintos prekių pardavimo internetu taisyklės taip pat padės siekti 16 straipsnio tikslo, nes įmonėms bus lengviau pardavinėti prekes ES – tiek savo šalyje, tiek kitose šalyse. Taigi padidės jų galimybės plėsti savo veiklą.

Galiausiai esant aiškioms teisėms pagal sutarčių teisę bus lengviau siekti 47 straipsnio tikslo (teisė į veiksmingą teisių gynimo priemonę), nes teismuose bus daugiau galimybių įgyvendinti teisę į veiksmingą teisių gynimo priemonę. Naujosiomis taisyklėmis turėtų būti patikslintos ginčų atveju galimos teisių gynimo priemonės.

³⁵

„Vartotojų rinkos tyrimas dėl ES vartotojų teisių ir prekybos garantijų taikymo“ (angl. *Consumer market study on the functioning of Legal and Commercial Guarantees for consumers in the EU*, 2015 m., dar nepaskelbtas).

4. POVEIKIS BIUDŽETUI

Pasiūlymas neturės poveikio biudžetui.

5. KITI ASPEKTAI

- **Igyvendinimo planai ir stebėjimo, vertinimo ir ataskaitų teikimo tvarka**

Valstybės narės turės atsiųsti Komisijai informaciją apie direktyvos dėl tam tikrų internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektų įgyvendinimo priemones. Šiose priemonėse bus pateiktas valstybių narių priimtų teisės aktų tekstas. Komisija stebės šias priemones siekdama užtikrinti, kad jos atitiktų direktyvą.

- **Aiškinamieji dokumentai**

Pagal 2011 m. rugsėjo 28 d. valstybių narių ir Komisijos bendrą politinę deklaraciją dėl aiškinamųjų dokumentų valstybės narės įsipareigojo pagrįstais atvejais, pateikdamos savo perkėlimo į nacionalinę teisę priemonės, kartu pateikti vieną ar kelis dokumentus, kuriuose paaiškintų direktyvos dalių ir atitinkamų jos perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių dalių tarpusavio santykį. Dėl šios direktyvos teisėkūros institucija mano, kad tokių dokumentų pateikimas turi pagrindą.

- **Išsamus konkrečių pasiūlymo nuostatų paaiškinimas**

Pasiūlymą sudaro 21 straipsnis. Daug šių nuostatų parengta remiantis Direktyva 1999/44/EB arba pasiūlymu dėl reglamento dėl bendrosios Europos pirkimo–pardavimo sutarčių teisės.

1 straipsnyje nurodomas direktyvos dalykas ir taikymo sritis ir paaiškinama, kad direktyva nustatomos tam tikros taisyklės dėl atitikties ir teisių gynimo priemonių, taip pat šių priemonių taikymo sąlygos. Atliekant poveikio vertinimą, kurio ataskaita pridėta prie pasiūlymo, su B2B modeliu susijusių problemų nenustatyta, dėl to šie klausimai direktyvoje neaptariami. Direktyva netaikoma prekėms, į kurias skaitmeninis turinys įdėtas taip, kad prekė yra tik skaitmeninio turinio laikmena, pavyzdžiui, skaitmeniniams vaizdo diskams (angl. DVD) ir kompaktiniams diskams (angl. CD), taip pat ji netaikoma sutartims dėl paslaugų teikimo nuotoliniu būdu. Tačiau ji taikoma buitiniams prietaisams arba žaislams, į kuriuos skaitmeninis turinys įdėtas taip, kad jo veikimas susijęs su pagrindinėmis prekių funkcijomis ir jis naudojamas kaip sudedamoji prekių dalis. Be to, jei pirkimo–pardavimo sutartyje numatoma parduoti prekes ir teikti paslaugas, ši direktyva taikoma tik prekių pardavimui.

2 straipsnyje pateikiamos direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys. Kai kurios apibrėžtys parengtos remiantis esamu *acquis* (pavyzdžiui, terminų „vartotojas“ ir „prekės“ apibrėžtys) ir, kadangi jais nusakomos tos pačios sąvokos, jie turėtų būti taikomi ir aiškinami taip, kad atitiktų *acquis*. Kitos apibrėžtys paimitos iš Direktyvos 2011/83/ES arba pasiūlymo dėl reglamento dėl bendrosios Europos pirkimo–pardavimo sutarčių teisės.

3 straipsnyje nustatoma, kad ši direktyva yra visiško suderinimo direktyva. Valstybės narės negalės priimti arba toliau taikyti įstatymų, pagal kuriuos toliau galioja švelnesni arba griežtesni reikalavimai nei nustatytieji direktyvoje. 3 straipsnyje kartu su 1 straipsniu taip pat nustatoma, kad į direktyvos taikymo sritį neįeinančiose srityse valstybės narės gali toliau taikyti savo įstatymus.

4 straipsnyje nustatomi atitikties kriterijai, kuriuos prekės turi tenkinti, kad atitiktų sutarties sąlygas. Visų pirma prekės turi atitikti tai, kas parašyta sutartyje. Šiame straipsnyje taip pat

paaiškinama, kad paprastai prekių atitiktis būtų nustatoma ne tik pagal sutarties sąlygas; siekiant apsaugoti teisėtus abiejų pirkimo–pardavimo šalių interesus, taip pat turėtų būti taikoma keletas subjektyvių ir objektyvių kriterijų. Tie papildomi objektyvūs kriterijai nustatyti 5, 6 ir 7 straipsniuose.

5 straipsnyje nustatomi objektyvūs prekių atitikties kriterijai. Nesant aiškių sutartinių sąlygų, kuriose būtų nustatyti konkretūs atitikties kriterijai, prekės turi atitikti šiuos objektyvius kriterijus.

6 straipsnyje paaiškinama, kad tais atvejais, kai neatitikties priežastis yra netinkamas prekių montavimas, turi būti laikoma, kad prekės neatitinka reikalavimų, jei netinkamo montavimo priežastys įeina į pardavėjo kompetencijos sritį.

7 straipsnyje pateikiamas papildomas atitikties reikalavimas, susijęs su teisėtais trūkumais, kurių prekės gali turėti. Vadovaujantis ta taisykle, dėl prekių neturi būti pareikšta jokių trečiųjų šalių teisių, įskaitant paremtas intelektine nuosavybe.

8 straipsnyje konkrečiai nurodoma, kuriuo metu turi būti nustatomos neatitikties sąlygos, kad būtų galima reikalauti pardavėjo atsakomybės už pareigų nevykdymą. Taip pat ir Direktyvoje 2011/83/ES nustatyta, kad paprastai tai yra rizikos perdavimo momentas, t. y. kai vartotojo paskirtas vartotojas arba trečioji šalis, įskaitant vartotojo paskirtą vežėją, įgyja teisę kontroliuoti prekes. Tais atvejais, kai prekės turi būti montuojamos, reikšmingas atitikties nustatymo momentas yra laikas, kai prekė baigiama montuoti, arba po to, kai vartotojui buvo skirta pakankamai laiko prekei sumontuoti, tačiau bet kurio atveju ne vėliau nei 30 dienų nuo rizikos perdavimo momento. Galiausia, 8 straipsnio 3 dalyje nustatoma, kad prievolė įrodyti neatitiktį perduodama pardavėjui dvejimms metams.

9 straipsnyje išvardijamos teisių gynimo priemonės, kuriomis vartotojas gali naudotis esant neatitiktčiai; šiame straipsnyje visiškai suderinama teisių gynimo priemonių naudojimo eilės tvarka. Pirmame etape vartotojui turėtų būti suteikta teisė reikalauti, kad prekės būtų pataisytos arba pakeistos per pagrįstą laiką ir nesukeliant didelių nepatogumų. Antrame etape vartotojui turėtų būti suteikta teisė reikalauti mažesnės kainos arba nutraukti sutartį, jei neatitiktis yra nepašalinata arba negali būti pašalinta prekę pataisius arba pakeitus. Šiame straipsnyje vartotojui taip pat suteikiama teisė sustabdyti sutarties vykdymą tol, kol nebus užtikrinta prekių atitiktis.

10 straipsnyje nustatoma, kad, kai pardavėjas neatitiktį ištaiso prekes pakeisdamas, jis turi teisę ir pareigą savo sąskaita susigrąžinti pakeistas prekes. Pardavėjas gali susigrąžinti trūkumų turinčias prekes ir savo sąskaita sumontuoti naujas prekes pats arba pavesti tai padaryti trečiajai šaliai. Šiame straipsnyje taip pat paaiškinama, kad vartotojas neturėtų mokėti už pakeistų prekių naudojimą iki jų pakeitimo.

11 straipsnyje paaiškinama, kad vartotojas gali reikalauti pašalinti prekes trūkumus arba ją pakeisti, išskyrus jei pasirinkta galimybė, palyginti su kita esama galimybe, būtų neproporcinga, neteisėta arba neįmanoma. Jame taip pat nustatyti kriterijai, kuriais remiantis vertinama, ar pasirinkta galimybė yra neproporcinga, palyginti su kita esama galimybe.

12 straipsnyje pateikiamos rekomendacijos, kaip apskaičiuoti sumažintą kainą.

13 straipsnis reglamentuoja teisės nutraukti sutartį vykdymo sąlygas ir pasekmes. Teisė nutraukti sutartį dėl neatitikties – paskutinė galima priemonė, taikytina tada, kai nėra galimybių ištaisyti neatitiktį kitais būdais arba kai juos taikant neatitiktis nebuvo ištaisyta.

Vartotojas turėtų turėti galimybę naudotis šia teise ir tais atvejais, kai neatitiktis nedidelė. Šiame straipsnyje konkrečiai nurodoma, kad sutartis gali būti nutraukiama vartotojui apie tai pranešus ir kad ji turėtų būti nutraukiama tik iš dalies, jei reikalavimų neatitinka tik dalis pagal sutartį pristatytų prekių. Tačiau jei dėl neatitikties gali būti pagrįstai nutraukiama visa sutartis, ta teisių gynimo priemonė neturėtų būti tik dalinis sutarties nutraukimas. 13 straipsnis taip pat reglamentuoja restituciją nutraukus sutartį; jame numatoma, kad pardavėjas turėtų ne vėliau kaip per 14 dienų savo sąskaita grąžinti sumokėtą sumą ir kad vartotojas turėtų pardavėjo sąskaita grąžinti trūkumų turinčias prekes. Galiausiai, šis straipsnis reglamentuoja vartotojų prievoles, esant tam tikroms ribotoms aplinkybėms, sumokėti prekių vertės ekvivalentą pinigais, jei prekės negali būti grąžintos, ir sumokėti nedidelę sumą už prekių nuvertėjimą.

14 straipsnyje paliekamas dvejų metų laikotarpis, per kurį galima naudotis šioje direktyvoje nustatytais teisių gynimo priemonėmis. Jei kai kuriose valstybėse narėse vartotojų teisėms, suteikiamoms pagal 9 straipsnį, gali būti taikomas senaties terminas, tas terminas negali baigtis anksčiau.

15 straipsnyje numatomi skaidrumo reikalavimai dėl pardavėjo suteikiamų komercinių garantijų, pavyzdžiui, dėl garantijos pareiškimo formos ir turinio. Be to, jame teigiama, kad pardavėjui garantija yra privaloma pagal sąlygas, nurodytas reklaminiuose pranešimuose, iki sutarties sudarymo pateikiamoje informacijoje ir garantijos pareiškime. Šiame straipsnyje paaiškinama, kad jei sąlygos, kurios, pavyzdžiui, yra nurodytos reklaminiame pranešime, skiriasi nuo garantijos pareiškime nurodytų sąlygų, galioja vartotojams palankesnės sąlygos.

16 straipsnyje numatoma pardavėjo teisė į žalos atlyginimą, taikoma asmens veikimo ar neveikimo ankstesnėse sandorių grandinės dalyse atveju, jeigu dėl to atsirado pardavėjo atsakomybė vartotojui už neatitiktį. Šios teisės įgyvendinimo ypatumai turi būti reglamentuoti nacionalinėje valstybių narių teisėje.

17 straipsniu valstybės narės įpareigojamos užtikrinti, kad būtų tinkamos ir veiksmingos priemonės šios direktyvos laikymuisi užtikrinti.

18 straipsnyje patvirtinamas privalomas šia direktyva nustatomų vartojimo sutarčių teisės taisyklių pobūdis; pateikiama įprasta pastraipa, kurioje paaiškinama, kad bet koks nukrypimas nuo direktyvos reikalavimų, kuriuo daroma žala vartotojui, vartotojui nėra įpareigojantis.

19 straipsnyje pateikiami kitų ES teisės aktų pakeitimai. Šiuo straipsniu iš dalies keičiama Direktyva 1999/44/EB, kad būtų išvengta šių dviejų priemonių dubliavimosi. 19 straipsnyje taip pat nustatoma, kad Reglamento (EB) Nr. 2006/2004 priede pridedama nuoroda į direktyvą, kad būtų lengviau vykdyti tarpvalstybinį bendradarbiavimą šios direktyvos vykdymo užtikrinimo srityje. Jame taip pat nustatoma, kad nuoroda į šią direktyvą pridedama 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2009/22/EB dėl ieškinių dėl uždraudimo ginant vartotojų interesus 1 priede³⁶, siekiant apsaugoti šioje direktyvoje nustatytus kolektyvinius vartotojų interesus.

20 straipsnyje valstybėms narėms nustatomas direktyvos nuostatų perkėlimo į nacionalinę teisę terminas.

21 straipsnyje nustatoma įsigaliojimo data.

³⁶

OL L 110, 2009 5 1, p. 30.

22 straipsnyje nurodomi direktyvos adresatai.

Pasiūlymas

EUROPOS PARLAMENTO IR TARYBOS DIREKTYVA**dėl tam tikrų internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektų**

(Tekstas svarbus EEE)

EUROPOS PARLAMENTAS IR EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,
 atsižvelgdami į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo, ypač į jos 114 straipsnį,
 atsižvelgdami į Europos Komisijos pasiūlymą,
 teisėkūros procedūra priimamo akto projektą perdavus nacionaliniams parlamentams,
 atsižvelgdami į Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonę³⁷,
 laikydamisi įprastos teisėkūros procedūros,
 kadangi:

- (1) kad Sąjunga toliau būtų konkurencinga pasaulinėse rinkose, jai reikia sėkmingai išspręsti daugybę uždavinių, kurių šiuo metu kyla kuriant vis labiau technologijomis paremtą ekonomiką. Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijoje³⁸ nustatyta išsami sistema, kurioje sukuriamos palankesnės sąlygos įtraukti skaitmeninį aspektą į bendrosios rinkos kūrimo procesą. Pirmojo strategijos uždavinio tikslas – pašalinti visas pagrindines kliūtis plėtoti tarpvalstybinę e. prekybą ir taip panaikinti su ES vidaus prekyba susijusį susiskaidymą.
- (2) norint sukurti tikrą bendrąją skaitmeninę rinką, būtina suderinti tam tikrus prekių pirkimo–pardavimo sutarčių aspektus, visų pirma siekiant aukšto lygio vartotojų apsaugos;
- (3) e. prekyba – pagrindinis bendrosios skaitmeninės rinkos augimo veiksnys. Tačiau jos augimo potencialas nėra visiškai išnaudojamas. Siekdama stiprinti savo konkurencingumą ir skatinti augimą, Sąjunga turi skubiai imtis veiksmų ir skatinti ekonominės veiklos vykdytojus išnaudoti visą bendrosios skaitmeninės rinkos potencialą. Visas bendrosios skaitmeninės rinkos potencialas bus išnaudojamas tik tuomet, kai visi rinkos dalyviai galės sklandžiai prekiauti prekėmis internetu ir įstengs būti patikimomis e. prekybos sandorių šalimis. Sutarčių teisės taisyklės, kurių laikydamiisi rinkos dalyviai sudaro sandorius, yra vienas pagrindinių veiksnių, darančių įtaką sprendimams dėl tarpvalstybinės prekybos prekėmis internetu. Šios taisyklės taip pat daro įtaką vartotojų ryžtui pasirinkti šios rūšies pirkimo būdą ir juo pasitikėti;
- (4) nors prekyba prekėmis internetu sudaro didelę Sąjungos nuotolinės prekybos dalį, ši direktyva, siekiant išvengti nepagrįstų rinkos iškraipymų ir sukurti vienodas veiklos

³⁷³⁸

OL C [...], [...], p. [...].

COM(2015) 192 *final*.

sąlygas visoms nuotoline prekyba užsiimančioms įmonėms, turėtų būti taikoma visiems nuotolinės prekybos kanalams, įskaitant užsakymus telefonu ir paštu;

- (5) prekių pardavimui internetu ir kitu nuotolinės prekybos būdu taikomos Sąjungos taisyklės vis dar nėra vienodos, nepaisant to, kad taisyklės dėl reikalavimų iki sutarties sudarymo pateikiamai informacijai, teisė atsisakyti ir pristatymo sąlygos jau yra visiškai suderintos. Kiti svarbūs sutarčių elementai, pavyzdžiui, atitikties kriterijai, teisių gynimo priemonės ir jų įgyvendinimo būdai tais atvejais, kai prekės neatitinka sutarties reikalavimų, yra minimaliai suderinti Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB³⁹. Valstybėms narėms leidžiama sugriežtinti Sąjungos standartus ir nustatyti taisykles, kuriomis užtikrinama didesnė vartotojų apsauga. Pasinaudodamos šia galimybe, valstybės narės sugriežtino skirtingus standartus ir tai darė nevienodai. Todėl esminiai nacionalinių nuostatų, kuriomis į nacionalinę teisę perkeliama teisės aktai, kuriais reglamentuojama Sąjungos vartojimo sutarčių teisė, aspektai, pavyzdžiui, susiję su teisių gynimo priemonių nebuvimu arba šių priemonių hierarchijos nustatymu, įstatyme nustatytu privalomu garantijos terminu, terminu, po kurio prievolė įrodyti perkeliama kitai šaliai, arba pardavėjo informavimo apie trūkumą tvarka, dabar labai skiriasi;
- (6) dabartiniai skirtumai gali daryti neigiamą poveikį įmonėms ir vartotojams. Pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 593/2008⁴⁰ įmonės, kurių veikla yra nukreipta į kitų valstybių narių vartotojus, turi atsižvelgti į privalomas vartojimo sutarčių teisės taisykles, galiojančias vartotojo įprastinėje gyvenamojoje vietoje. Šios taisyklės valstybėse narėse yra skirtingos, todėl įmonės gali patirti papildomų sąnaudų. Dėl šios priežasties dauguma įmonių gali būti labiau linkusios tęsti vidaus prekybą arba eksportuoti prekes į vieną ar dvi valstybes nares. Dėl tokio sprendimo kuo labiau sumažinti su tarpvalstybine e. prekyba susijusias išlaidas ir riziką prarandamos galimybės vykdyti komercinę plėtrą ir užtikrinti masto ekonomiją. Nuo to ypač nukenčia mažosios ir vidutinės įmonės;
- (7) taikant Reglamentą (EB) Nr. 593/2008 užtikrinama aukšto lygio internetu ir kitu nuotolinės prekybos būdu užsienyje prekes įsigyjančių vartotojų apsauga, tačiau rinkos susiskaidymas taip pat daro neigiamą poveikį vartotojų pasitikėjimo e. prekyba lygiams. Šis nepasitikėjimas didėja dėl keleto veiksnių, tačiau vartotojams didžiausią nerimą kelia neužtikrintumas dėl pagrindinių sutartyse nustatytų teisių. Šis neužtikrintumas yra nepaisant to, ar vartotojams taikomos privalomos jų valstybės narės vartojimo sutarčių teisės nuostatos tais atvejais, kai pardavėjo tarpvalstybinė veikla yra nukreipta į vartotojus, ir ar vartotojai sudaro tarpvalstybines sutartis su pardavėju, kuris nesiekia vykdyti komercinės veiklos vartotojo valstybėje narėje;
- (8) kad šios problemos būtų išspręstos, įmonės ir vartotojai turėtų turėti galimybę remtis visiškai suderintų, subalansuotų prekių pardavimu internetu ir kitu nuotolinės prekybos būdu taisyklių rinkiniu. Vienodos taisyklės yra būtinos atsižvelgiant į keletą esminių vartojimo sutarčių teisės elementų, dėl kurių visoje Sąjungoje atsirado skirtumų ir kliūčių prekybai, nes buvo taikomas dabartinis minimalaus suderinimo požiūris;
- (9) visiškai suderintos vartojimo sutarčių teisės taisyklės sudarys lengvesnes sąlygas prekyautojams siūlyti savo produktus kitose valstybėse narėse. Įmonių sąnaudos

39

1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB dėl vartojimo prekių pardavimo ir susijusių garantijų tam tikrų aspektų (OL L 171, 1999 7 7, p. 12).

40

2008 m. birželio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 593/2008 dėl sutartinės prievolės taikytinos teisės (Roma I)(OL L 177, 2008 7 4, p. 6).

sumažės, nes joms nebereikės atsižvelgti į įvairias vartotojams privalomas taisykles. Dėl stabilios sutarčių teisės sistemos įmonės, prekiaudamos nuotoliniu būdu su kitomis valstybėmis narėmis, naudosis didesniu teisiniu tikrumu;

- (10) tikėtina, kad dėl padidėjusios mažmenininkų konkurencijos vartotojams bus sudaryta galimybė rinktis iš platesnio prekių už konkurencingą kainą asortimento. Dėl subalansuotų, visiškai suderintų taisyklių bus užtikrinta aukštesnio lygio vartotojų apsauga ir didesnė gerovė. Tokiomis aplinkybėmis vartotojai labiau pasitikės tarpvalstybine nuotoline, ypač internetine, prekyba. Suprasdami, kad turi vienodas teises visoje Sąjungoje, vartotojai su didesniu pasitikėjimu pirs prekes iš nuotolinę tarpvalstybinę prekybą vykdančių įmonių;
- (11) šioje direktyvoje nustatytos taisyklės taikomos prekių pardavimui internetu ir kitu nuotolinės prekybos būdu tik tiek, kiek jos yra susijusios su pagrindiniais sutarčių elementais, kuriuos reikia aptarti siekiant pašalinti bendrojoje skaitmeninėje rinkoje kylančias su sutarčių teise susijusias kliūtis. Šiuo tikslu taisyklės, kuriomis reglamentuojami atitikties reikalavimai, vartotojams prieinamos teisių gynimo priemonės, kai prekės neatitinka sutarties reikalavimų, ir šių priemonių įgyvendinimo būdai, turėtų būti visiškai suderintos, o Direktyvoje 1999/44/EB nustatytas vartotojų apsaugos lygis turėtų būti padidintas;
- (12) kai sutartyje yra su prekių pardavimu ir paslaugų teikimu susijusių nuostatų, direktyva turėtų būti taikoma tik su prekių pardavimu susijusiai sutarties daliai, kaip nustatyta Direktyvoje 2011/83/ES;
- (13) ši direktyva neturėtų būti taikoma tokioms prekėms kaip DVD ir CD, kuriuose skaitmeninis turinys yra įrašytas tokiu būdu, kad prekės atlieka tik skaitmeninio turinio pristatymo funkciją. Tačiau ši direktyva turėtų būti taikoma prekėse, pavyzdžiui, buitiniuose prietaisuose arba žaisluose, naudojamam skaitmeniniam turiniui, kuris yra integruotas tokiu būdu, kad jo funkcijos yra tiesiogiai susijusios su pagrindinėmis prekės funkcijomis, ir šis turinys yra naudojamas kaip neatskiriama prekės dalis;
- (14) ši direktyva neturėtų daryti poveikio valstybių narių sutarčių teisei tose srityse, kurios šia direktyva neregamentuojamos. Valstybėms narėms taip pat leidžiama nustatyti išsamesnes šioje direktyvoje aptartų aspektų sąlygas tiek, kiek jos nėra visiškai suderintos šia direktyva: tai yra susiję su vartotojų teisių įgyvendinimui taikomais ieškinio senaties terminais, komercinėmis garantijomis ir pardavėjo teise į žalos atlyginimą;
- (15) kai kalbama apie vienodas sąvokas, šios direktyvos taisyklės turėtų būti taikomos ir aiškinamos nuosekliai laikantis Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 1999/44/EB ir Direktyvos 2011/83/EB⁴¹ ir atsižvelgiant į Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktikoje pateiktą šių direktyvų išaiškinimą;
- (16) siekiant teisinio aiškumo, direktyvoje pateikta pirkimo–pardavimo sutarties apibrėžtis. Šioje apibrėžtyje nustatyta, kad direktyva taip pat taikoma sutartims, pagal kurias prekės dar turės būti pagamintos, įskaitant jų gamybą pagal vartotojo nurodytas specifikacijas;
- (17) siekiant aiškumo ir tikrumo pardavėjų ir vartotojų atžvilgiu, direktyvoje reikėtų apibrėžti sutarties sąvoką. Nustatant šią apibrėžtį laikomasi bendrų visose valstybėse narėse galiojančių tradicijų, t. y. reikalaujama, kad būtų sudaromas susitarimas, iš

41

2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl vartotojų teisių, kuria iš dalies keičiamos Tarybos direktyva 93/13/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/44/EB bei panaikinamos Tarybos direktyva 85/577/EEB ir Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB (OL L 304, 2011 11 22, p. 64).

kurio atsirastų pareigos arba kitos teisinės pasekmės, būtinos sutarties sudarymo faktui patvirtinti;

- (18) siekiant suderinti reikalavimą užtikrinti teisinį tikrumą ir tinkamą teisinių taisyklių lankstumą, bet kokia nuoroda į tai, ko iš asmens galima tikėtis arba ko asmuo gali tikėtis pagal šią direktyvą, turėtų būti suprantama kaip nuoroda į tai, ko būtų galima pagrįstai tikėtis. Protingumo standartas turėtų būti vertinamas objektyviai, atsižvelgiant į sutarties pobūdį ir tikslą, konkrečias aplinkybes, papročius ir atitinkamų šalių praktiką. Visų pirma protingas taisymo darbų užbaigimo arba pakeitimo terminas turėtų būti vertinamas objektyviai, atsižvelgiant į prekių ir neatitikties pobūdį;
- (19) siekiant užtikrinti aiškesnius vartotojo lūkesčius dėl prekių ir aiškesnę pardavėjo atsakomybę pristačius lūkesčių neatitinkančias prekes, labai svarbu visiškai suderinti atitikties sutarčiai nustatymo taisykles. Taikant subjektyvių ir objektyvių kriterijų derinį turėtų būti užtikrinami abiejų pirkimo–pardavimo sutarties šalių teisėti interesai. Atitiktis sutarčiai turėtų būti vertinama atsižvelgiant ne tik į faktiškai sutartyje nustatytus reikalavimus, įskaitant iki sutarties sudarymo pateikiamą informaciją, kuri yra neatskiriama sutarties dalis, bet ir tam tikrus objektyvius reikalavimus, t. y. įprastus prekėms taikomus standartus, visų pirma tinkamumą tikslui, įpakavimą, instaliavimo instrukcijas, įprastas savybes ir veikimo ypatybes;
- (20) daugumą vartojimo prekių prieš vartotojui pradedant jas naudoti pagal paskirtį reikia instaliuoti. Todėl bet kokia neatitiktis, atsirandanti dėl netinkamo prekių instaliavimo, turėtų būti laikoma neatitiktimi sutarčiai, kai prekes instaliavo pardavėjas arba jo prižiūrimas asmuo, taip pat kai prekes instaliavo vartotojas, tačiau dėl neteisingų instaliavimo instrukcijų jos instaliuotos netinkamai;
- (21) atitikties reikalavimai turėtų būti taikomi gamybos ir teisiniam trūkumams. Trečiosios šalies teisės ir kiti teisiniai trūkumai gali tapti rimta kliūtimi vartotojui naudotis prekėmis pagal sutartį, kai teisių turėtojas teisėtai priverčia vartotoją liautis pažeidinėjus tas teises. Todėl pardavėjas turėtų užtikrinti, kad trečioji šalis neturėtų jokių teisių į prekes, kai dėl šių teisių vartotojas netektų galimybės naudotis prekėmis pagal sutartį;
- (22) atsižvelgiant į atitikties sutarčiai kriterijus, reikėtų užtikrinti sutarčių sudarymo laisvę, tačiau siekiant užkirsti kelią atsakomybės už neatitiktį sutarčiai išvengimui ir užtikrinti aukštą vartotojų apsaugos lygį, bet kokios vartotojo interesus pažeidžiančios privalomų taisyklių, susijusių su atitikties kriterijais ir neteisingu instaliavimu, išimtys galioja tik jeigu vartotojas sudarant sutartį buvo aiškiai apie jas informuotas ir aiškiai su jomis sutiko;
- (23) didesnio vartojimo prekių patvarumo užtikrinimas yra svarbus siekiant tvaresnių vartojimo įpročių ir ciklinės ekonomikos. Panašiai atitikties reikalavimų neatitinkančių produktų pašalinimas iš Sąjungos rinkos stiprinant rinkos priežiūrą ir suteikiant tinkamas paskatas ekonominės veiklos vykdytojams yra labai svarbus didinant pasitikėjimą bendrąja rinka. Siekiant minėtų tikslų, su konkrečiais produktais susiję Sąjungos teisės aktai yra tinkamiausia priemonė patvarumo ir kitiems su produktais susijusiems reikalavimams, taikomiems konkrečioms produktų rūšims ar grupėms, nustatyti šiuo tikslu panaudojant pritaikytuosius kriterijus. Todėl ši direktyva turėtų papildyti tikslus, kurių siekiama konkrečiais šio Sąjungos sektoriaus teisės aktais. Jeigu kokiame nors ikisutartiniame pareiškime, kuris yra sudedamoji pirkimo–pardavimo sutarties dalis, nurodoma konkreti su patvarumu susijusi informacija, vartotojas turėtų turėti galimybę remtis tokia informacija kaip atitikties kriterijumi;

- (24) siekiant didesnio vartotojų ir pardavėjų teisinio tikrumo, reikia aiškiai nurodyti laiką, kuriuo turėtų būti įvertinama prekių atitiktis sutartims. Siekiant užtikrinti dabartinės direktyvos ir Direktyvos 2011/83/ES nuoseklumą, derėtų nurodyti, kad rizikos perdavimo laikas sutampa su prekių atitikties įvertinimo momentu. Tačiau tais atvejais, kai prekes reikia instaliuoti, reikšmingas momentas turėtų būti tikslinamas;
- (25) suteikus galimybę valstybėms narėms ir toliau įpareigoti vartotojus teikti pranešimus, vartotojai gali paprasčiausiai prarasti galimybę pagrįstai ginti savo teises pavėlavus pranešti arba iš viso nepranešus apie neatitiktį, ypač jeigu tai yra tarpvalstybinis sandoris ir taikoma kitos valstybės narės teisė, o vartotojas apie šią pareigą pranešti, kylančią iš kitos valstybės narės teisės, nežino. Todėl nereikėtų nustatyti vartotojų pareigos teikti pranešimus. Atitinkamai valstybėms narėms reikėtų uždrausti nustatyti arba toliau taikyti reikalavimą, kad vartotojas pardavėjui apie neatitiktį praneštų per tam tikrą terminą;
- (26) siekiant sudaryti įmonėms sąlygas vadovautis bendru taisyklių rinkiniu visoje Sąjungoje, būtina visiškai suderinti terminą, per kurį prievolė įrodyti neatitiktį sutarčiai vartotojo labui perkeliama kitai šaliai. Siekiant pasinaudoti neatitikties sutarčiai prielaidos teikiama nauda, per pirmuosius dvejus metus vartotojui pakaktų tik nustatyti, kad prekė neatitinka reikalavimų, ir jis neprivalo įrodyti, kad neatitiktis iš tikrųjų buvo atitikties nustatymui reikšmingu momentu. Siekiant didinti teisinį tikrumą, susijusį su teisių gynimo priemonėmis neatitikties sutarčiai atveju ir siekiant pašalinti vieną iš pagrindinių kliūčių, trukdančių kurti bendrąją skaitmeninę rinką, reikėtų nustatyti visiškai suderintą teisių gynimo priemonių įgyvendinimo tvarką. Visų pirma vartotojas turėtų turėti galimybę pasirinkti, ar taisyti, ar pakeisti prekę, ir tai būtų pirmoji teisių gynimo priemonė, nes tokia galimybė turėtų padėti išlaikyti sutartinius santykius ir abipusį pasitikėjimą. Be to, vartotojams suteikus galimybę reikalauti atlikti taisymo darbus, turėtų būti skatinamas tvarus vartojimas ir būtų prisidedama prie didesnio produktų patvarumo;
- (27) galimybė vartotojui pasirinkti, ar taisyti, ar pakeisti prekę, turėtų būti suteikiama tik tais atvejais, kai jų pasirinkimas, palyginti su kita prieinama galimybe, būtų neproporcingas, neįmanomas arba neteisėtas. Pavyzdžiui, gali būti neproporcinga prašyti pakeisti prekes dėl nedidelio įbrėžimo, kai dėl tokio pakeitimo būtų patiriama daug išlaidų, o įbrėžimą būtų galima lengvai pašalinti;
- (28) kai pardavėjas neištaisė neatitikties taisydamas arba pakeisdamas prekes nesukeldamas didelių nepatogumų vartotojui ir per protingą terminą, vartotojui turėtų būti suteikta teisė sumokėti mažesnę kainą arba nutraukti sutartį. Visų pirma bet koks prekių taisymas arba pakeitimas turi būti sėkmingai atliktas per šį protingą terminą. Protingo termino trukmė turėtų būti objektyviai įvertinama atsižvelgiant į prekių ir neatitikties pobūdį. Jeigu pasibaigus protingam terminui pardavėjas nesugebėjo sėkmingai pašalinti neatitikties, vartotojas neturėtų būti įpareigojamas leisti pardavėjui toliau bandyti ištaisyti tą pačią neatitiktį;
- (29) atsižvelgiant į tai, kad teisė nutraukti sutartį dėl neatitikties yra svarbi teisių gynimo priemonė, taikoma tuomet, kai prekių pataisyti arba pakeisti neįmanoma arba to nepavyko padaryti, vartotojui taip pat turėtų būti suteikta teisė nutraukti sutartį tais atvejais, kai neatitiktis yra nedidelė. Tokia teisė būtų didelė paskata iš anksto ištaisyti visus atitikties trūkumus. Kad vartotojai galėtų veiksmingai įgyvendinti teisę nutraukti sutartį tais atvejais, kai vartotojas įsigyja įvairių prekių, o kai kurios prekės papildoma pagrindinį daiktą ir vartotojas nebūtų atskirai įsigijęs tokių prekių, o neatitiktis daro

poveikį pagrindiniam daiktui, vartotojas turėtų turėti teisę nutraukti sutartį ir dėl papildomų prekių, net jeigu šios atitinka sutarties reikalavimus;

- (30) tais atvejais, kai vartotojas nutraukia sutartį dėl neatitikties, šioje direktyvoje aprašomos tik pagrindinės teisės nutraukti sutartį pasekmės ir įgyvendinimo būdai, visų pirma šalių pareiga grąžinti tai, ką gavo. Todėl pardavėjas turi būti įpareigojamas grąžinti vartotojo sumokėtą kainą, o vartotojas – grąžinti prekes;
- (31) siekiant užtikrinti veiksmingą vartotojų teisę nutraukti sutartį ir išvengti nepagrįsto vartotojų praturtėjimo, vartotojo pareiga sumokėti sumažėjusią prekių vertę turėtų galioti tik tais atvejais, kai vertė sumažėja daugiau, palyginti su įprastinio naudojimo sąlygomis. Bet kuriuo atveju vartotojas neturėtų būti įpareigojamas sumokėti daugiau nei sutarta prekių kaina. Tais atvejais, kai prekių grąžinti neįmanoma dėl to, kad jos yra sunaikintos arba prarastos, vartotojas turėtų sumokėti sunaikintų prekių piniginę vertę. Vis dėlto vartotojas neturėtų būti įpareigojamas sumokėti piniginės vertės, kai prekės sunaikinamos ar prarandamos dėl prekių neatitikties sutarčiai;
- (32) siekiant užtikrinti didesnę pardavėjų teisinį tikrumą ir bendrą vartotojų pasitikėjimą tarpvalstybiniais pirkimo sandoriais, būtina suderinti laikotarpį, kuriuo pardavėjas laikomas atsakingu už kiekvieną neatitiktį tuo metu, kai vartotojas fiziškai įgyja prekes. Atsižvelgiant į tai, kad dauguma valstybių narių numatė dvejų metų Direktyvos 1999/44/EB įgyvendinimo laikotarpį ir praktiškai rinkos dalyviai pripažįsta, kad tai yra protingas terminas, šis terminas turėtų būti toliau taikomas;
- (33) siekiant užtikrinti didesnę vartotojų informuotumą ir lengvesnę Sąjungos vartotojų teisių, susijusių su sutarties neatitinkančiomis prekėmis, taisyklių vykdymą, šioje direktyvoje laikotarpis, per kurį prievolė įrodyti vartotojo naudai perkeliama kitai šaliai, turėtų būti suderintas su laikotarpiu, kuriuo pardavėjas laikomas atsakingu už neatitiktį;
- (34) siekiant užtikrinti skaidrumą, turėtų būti nustatyti tam tikri komercinių garantijų skaidrumo aspektai. Be to, siekiant didinti teisinį tikrumą ir išvengti vartotojų klaidinimo, šioje direktyvoje nustatyta, kad tais atvejais, kai reklamose arba iki sutarties sudarymo pateikiamoje informacijoje nustatytos komercinės garantijos sąlygos vartotojui yra palankesnės nei garantijos pareiškime nustatytos sąlygos, pirmenybė turėtų būti teikiama palankesnėms sąlygoms;
- (35) atsižvelgiant į tai, kad pardavėjas atsako vartotojui už kiekvieną prekių neatitiktį, atsirandančią dėl pardavėjo arba trečiosios šalies veikimo arba neveikimo, yra pagrįsta manyti, kad pardavėjas galėtų siekti pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis prieš atsakingą asmenį, dalyvavusį ankstesnėse sandorių grandinės dalyse. Tačiau ši direktyva neturėtų daryti poveikio pardavėjo ir kitų sandorių grandinėje dalyvaujančių šalių sutarties laisvės principui. Išsamią informaciją apie tos teisės įgyvendinimą, visų pirma prieš ką ir kaip tokios teisių gynimo priemonės turėtų būti naudojamos, turėtų nustatyti valstybės narės;
- (36) asmenims arba organizacijoms, pagal nacionalinę teisę laikomiems turinčiais teisėtą interesą apsaugoti vartotojų sutartines teises, turėtų būti suteikta teisė iškelti bylą teisme ar administracinėje institucijoje, kompetentingoje priimti sprendimą dėl skundų ar iškelti atitinkamą bylą;

- (37) jokios šios direktyvos nuostatos neturėtų pažeisti tarptautinės privatinės teisės taisyklių taikymo, visų pirma Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 593/2008 ir Reglamento (EB) Nr. 1215/2012⁴²;
- (38) Direktyva 1999/44/EB turėtų būti iš dalies pakeista taip, kad iš jos taikymo srities būtų pašalintos nuotolinės pirkimo–pardavimo sutartys;
- (39) reikėtų iš dalies pakeisti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 2006/2004⁴³ jo priede pateikiant nuorodą į šią direktyvą, kad supaprastėtų tarpvalstybinis bendradarbiavimas užtikrinant šios direktyvos vykdymą;
- (40) reikėtų iš dalies pakeisti Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2009/22/EB⁴⁴ – jos priede pateikti nuorodą į šią direktyvą, kad būtų užtikrinta šioje direktyvoje nustatytų vartotojų kolektyvinių interesų apsauga;
- (41) remdamosi 2011 m. rugsėjo 28 d. valstybių narių ir Komisijos bendru politiniu pareiškimu dėl aiškinamųjų dokumentų⁴⁵, valstybės narės įsipareigojo pagrįstais atvejais, pranešdamos apie savo perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, pateikti vieną ar daugiau dokumentų, kuriuose paaiškinamas direktyvos dalių ir atitinkamų perkėlimo į nacionalinę teisę priemonių dalių santykis. Dėl šios direktyvos teisėkūros institucija mano, kad tokių dokumentų pateikimas turi pagrindą;
- (42) atsižvelgiant į tai, kad valstybės narės negali tinkamai pasiekti šios direktyvos tikslų, būtent prisidėti prie vidaus rinkos veikimo nuosekliai šalinant su sutarčių teise susijusias kliūtis internetinei ir kitų rūšių nuotolinei prekybai prekėmis, ir juos galima geriau pasiekti Sąjungos lygmeniu, Sąjunga gali imtis priemonių pagal Europos Sąjungos sutarties 5 straipsnyje nustatytą subsidarumo principą. Pagal minėtame straipsnyje nustatytą proporcingumo principą šia direktyva neviršijama tai, kas yra būtina minėtiems tikslams pasiekti;
- (43) direktyvoje paisoma pagrindinių teisių ir laikomasi principų, kurie visų pirma yra pripažinti Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, ypač jos 16, 38 ir 47 straipsniuose,

PRIĖMĖ ŠIĄ DIREKTYVĄ:

1 straipsnis

Dalykas ir taikymo sritis

1. Šioje direktyvoje nustatomi tam tikri reikalavimai, susiję su pardavėjo ir vartotojo sudarytomis nuotolinės prekybos sutartimis, visų pirma taisyklėmis dėl prekių atitikties sutarčiai, teisių gynimo priemonių panaudojimo neatitikties sutarčiai atveju ir šių teisių gynimo priemonių panaudojimo būdų.
2. Ši direktyva netaikoma nuotoliniu būdu sudarytoms paslaugų teikimo sutartims. Be to, kai pirkimo–pardavimo sutartyje numatoma parduoti prekes ir teikti paslaugas, ši direktyva taikoma tik su prekių pardavimu susijusiai sutarties daliai.

⁴² Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (nauja redakcija) (OL L 351, 2012 12 20, p. 1).

⁴³ 2004 m. spalio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 2006/2004 dėl nacionalinių institucijų, atsakingų už vartotojų apsaugos teisės aktų vykdymą, bendradarbiavimo (OL L 165, 2013 6 18, p. 1).

⁴⁴ 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/22/EB dėl ieškinių dėl uždraudimo ginant vartotojų interesus (OL L 110, 2009 5 1, p. 30).

⁴⁵ OL C 369, 2011 12 17, p. 14.

3. Ši direktyva netaikoma jokiai patvariajai laikmenai, kurioje pateikiamas skaitmeninis turinys, o patvarioji laikmena naudojama tik kaip skaitmeninio turinio teikimo vartotojui priemonė.
4. Kiek šis klausimas nereglamentuojamas šioje direktyvoje, ji neturi poveikio bendriesiems nacionaliniams sutarčių teisės aktams, pavyzdžiui, sutarčių sudarymo, galiojimo ar padarinių taisyklėms, įskaitant sutarties nutraukimo padarinius.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šioje direktyvoje vartojamų terminų apibrėžtys:

- (a) pirkimo–pardavimo sutartis – sutartis, pagal kurią pardavėjas perduoda ar įsipareigoja perduoti vartotojui prekių (įskaitant prekes, kurios turi būti pagamintos) nuosavybės teises, o vartotojas už jas sumoka arba įsipareigoja už jas sumokėti;
- (b) vartotojas – fizinis asmuo, kuris veikdamas pagal sutartis, kurioms taikoma ši direktyva, siekia tikslų, nesusijusių su jo prekyba, verslu, amatu arba profesija;
- (c) pardavėjas – bet kuris fizinis asmuo arba privačiai ar valstybės valdomas juridinis asmuo, kuris veikdamas pats ar pasitelkdamas bet kurį kitą asmenį, veikiantį jo vardu ar jo naudai, pagal sutartis, kurioms taikoma ši direktyva, siekia su jo prekyba, verslu, amatu arba profesija susijusių tikslų;
- (d) prekės – kilnojamieji materialūs daiktai, išskyrus:
 - a) prekes, parduodamas vykdant sprendimą arba kitais įstatymuose numatytais atvejais;
 - b) vandenį, dujas ir elektrą, nebent parduodamas ribotas ar tiksliai nustatytas jų kiekis;
- (e) nuotolinės prekybos sutartis – pirkimo–pardavimo sutartis, sudaryta naudojantis organizuota nuotolinės prekybos sistema, fiziškai vienu metu nedalyvaujant pardavėjui ir vartotojui, iki sutarties sudarymo ir jos sudarymo momentu naudojant tik (vieną ar kelias) nuotolinio ryšio priemones, įskaitant internetą;
- (f) patvarioji laikmena – bet kuri priemonė, kuri suteikia vartotojui arba pardavėjui galimybę saugoti jam skirtą informaciją taip, kad su ta informacija būtų prieinama informacijos paskirtį atitinkantį laikotarpį, ir kurioje laikomą informaciją galima atgaminti nepakitusią;
- (g) komercinė garantija – pardavėjo arba gamintojo (laiduotojo), be teisinio įsipareigojimo, susijusio su atitikties garantija, prisiimtas įsipareigojimas vartotojui grąžinti sumokėtą kainą arba pakeisti, taisyti prekes ar teikti jų priežiūros paslaugas, jeigu šios prekės neatitinka garantijos dokumente arba atitinkamoje reklamoje, skelbtoje sudarant sutartį arba iki jos sudarymo, išdėstytų sąlygų ar kitų reikalavimų, nesusijusių su atitiktimi;
- (h) sutartis – susitarimas, kuriuo siekiama sukurti prievolinius santykius arba kitus teisinius padarinius;
- (i) taisymas – vartojimo prekių atitikties pardavimo sutarčiai užtikrinimas neatitikties atveju;

- (j) nemokamai – netaikant mokesčio už prekių atitikčiai užtikrinti reikalingas išlaidas, visų pirma už pašto paslaugas, darbą ir medžiagas.

3 straipsnis

Suderinimo lygis

Valstybės narės nepalieka galioti arba nepriima nuostatų, kurios skiriasi nuo nustatytųjų šioje direktyvoje, įskaitant griežtesnes arba mažiau griežtas nuostatas kitokiam vartotojų apsaugos lygiui užtikrinti.

4 straipsnis

Atitiktis sutarčiai

1. Siekdamas laikytis sutarties, pardavėjas užtikrina, kad prekės, kai tinkama:
 - (a) atitiktų sutartyje nustatytą kiekį, kokybę ir aprašymą, tai taip pat reiškia, kad tais atvejais, kai pardavėjas parodo vartotojui pavyzdį ar modelį, prekės turi būti tokios pat kokybės ir atitikti šio pavyzdžio ar modelio aprašymą;
 - (b) būtų tinkamos bet kokiai konkrečiai paskirčiai, dėl kurios jos yra reikalingos vartotojui ir apie kurią jis sutarties sudarymo metu pranešė pardavėjui, o pardavėjas jai pritarė;
 - (c) turi savybes ir veikimo ypatybes, nurodytas ikisutartiniame pareiškime, kuris yra neatskiriama sutarties dalis.
2. Siekiant užtikrinti sutarties laikymąsi, prekės taip pat turi atitikti 5, 6 ir 7 straipsniuose nustatytus reikalavimus.
3. Bet koks vartotojo nenaudai nuo 5 ir 6 straipsnių reikalavimų nukrypstantis šių reikalavimų pasekmės pakeičiantis susitarimas galioja tik jeigu sutarties sudarymo momentu vartotojas žinojo apie specialią prekių būklę ir sudarydamas sutartį prekes aiškiai laikė atitinkančiomis sutarties sąlygas.

5 straipsnis

Prekių atitikties reikalavimai

Prekės, kai tinkama:

- (a) yra tinkamos paskirčiai, kuriai tokios pačios rūšies prekės paprastai naudojamos;
- (b) pateikiamos su tokiais priedais, instaliavimo ar kitomis instrukcijomis, kokias pirkėjas gali tikėtis gauti;
- (c) pasižymi kokybės ir veikimo savybėmis, kurios paprastai yra būdingos tokios pat rūšies prekėms ir kurių vartotojas gali pagrįstai tikėtis, atsižvelgdamas į tų prekių pobūdį ir į bet kokius pardavėjo, jo atstovo arba kitų asmenų, dalyvavusių ankstesnėse sandorių grandinės dalyse, pateiktus viešus pareiškimus, išskyrus atvejus, kai pardavėjas įrodo, kad:
 - i) nežinojo ir pagrįstai negalėjo žinoti apie atitinkamą pareiškimą;
 - ii) iki sutarties sudarymo momento pareiškimas buvo patikslintas arba
 - iii) pareiškimas negalėjo daryti įtakos sprendimui pirkti prekes.

6 straipsnis

Netinkamas prekių instaliavimas

Kai prekės surenkamos netinkamai, bet kokia dėl neteisingo instaliavimo atsiradusi neatitiktis laikoma neatitiktimi sutarčiai dėl prekių, jeigu:

- (a) prekes instaliavo pardavėjas arba jo prižiūrimas asmuo;
- (b) prekes, kurias numatyta instaliuoti vartotojui, instaliavo vartotojas, tačiau dėl neteisingų instaliavimo instrukcijų jos instaliuotos netinkamai.

7 straipsnis

Trečiosios šalies teisės

Laikotarpiu, kuris yra reikšmingas sutarties atitikčiai nustatyti, kaip nustatyta 8 straipsnyje, trečioji šalis negali turėti jokių teisių į prekes, įskaitant su intelektine nuosavybe susijusias teises, kad prekes būtų galima naudoti pagal sutartį.

8 straipsnis

Reikšmingas atitikties sutarčiai nustatymo momentas

1. Pardavėjas atsako už bet kokią neatitiktį sutarčiai, esančią tuo metu, kai:
 - (a) vartotojas arba vartotojo nurodyta trečioji šalis, išskyrus vežėją, fiziškai įgijo prekes;
 - (b) prekės perduodamos vartotojo pasirinktam vežėjui, kai to vežėjo pardavėjas nepasiūlė arba kai pardavėjas nepasiūlo jokių vežimo priemonių.
2. Tais atvejais, kai prekes surenka pardavėjas arba jo prižiūrimas asmuo, laikoma, kad instaliavimo darbai yra baigti tuo momentu, kai vartotojas fiziškai įgyja prekes. Jeigu prekes numatyta instaliuoti vartotojui, protingas terminas, per kurį vartotojas galėjo atlikti instaliavimo darbus, tačiau bet kuriuo atveju ne ilgesnis nei 30 dienų nuo 1 dalyje nurodyto laiko, pradedamas skaičiuoti nuo to momento, kai vartotojas fiziškai įgijo prekes.
3. Bet kokia neatitiktis sutarčiai, kuri paaiškėja per dvejus metus nuo 1 ir 2 dalyse nurodytų terminų pabaigos, laikoma buvusia 1 ir 2 dalyse nurodytu laikotarpiu, išskyrus atvejus, kai tai yra nesuderinama su prekių arba neatitikties pobūdžiu.

9 straipsnis

Teisių gynimo priemonės, kuriomis vartotojas gali pasinaudoti neatitikties sutarčiai atveju

1. Neatitikties sutarčiai atveju vartotojui suteikiama teisė, kad pardavėjas, pagal 11 straipsnį atlikdamas nemokamus taisymo darbus arba pakeisdamas prekes, užtikrintų prekių atitiktį sutarčiai.
2. Taisymo darbai turi būti atliekami arba prekės pakeičiamos per protingą terminą ir nesukeliant didelių nepatogumų vartotojui, atsižvelgiant į prekių pobūdį ir tikslą, kuriam vartotojui reikėjo prekių.

3. Vartotojas turi teisę, kad kaina būtų proporcingai sumažinta pagal 12 straipsnį, arba nutraukti sutartį pagal 13 straipsnį, kai:
 - (a) prekių taisymas arba pakeitimas yra neįmanomas arba neteisėtas;
 - (b) pardavėjas per protingą terminą nepataisė arba nepakeitė prekių;
 - (c) dėl prekių taisymo arba pakeitimo vartotojas patirtų didelių nepatogumų arba
 - (d) pardavėjas pareiškė arba iš aplinkybių aiškiai matyti, kad pardavėjas per protingą terminą neužtikrins prekių atitikties sutarčiai.
4. Vartotojas turi teisę sulaikyti bet kokios likusios kainos dalies mokėjimą tol, kol pardavėjas neužtikrina prekių atitikties sutarčiai.
5. Vartotojas neturi teisės pasinaudoti teisių gynimo priemone tiek, kiek jis pats prisidėjo prie neatitikties sutarčiai arba jos pasekmių atsiradimo.

10 straipsnis

Prekių pakeitimas

1. Kai pardavėjas ištaiso neatitiktį pakeisdamas prekes, pardavėjas savo sąskaita susigražina pakeistas prekes, išskyrus atvejus, kai šalys, vartotojui informavus pardavėją apie neatitiktį sutarčiai, susitarė kitaip.
2. Tais atvejais, kai vartotojas instaliavo prekes su jų pobūdžiu ir tikslu suderinamu būdu, prieš paaiškinant neatitiktį sutarčiai, pareiga atsiimti pakeistas prekes apima sutarties neatitinkančių prekių pašalinimą ir pakeistų prekių instaliavimą arba instaliavimo išlaidų atlyginimą.
3. Vartotojas neprivalo sumokėti už bet kokių pakeistų prekių panaudojimą laikotarpiu iki jų pakeitimo.

11 straipsnis

Vartotojo teisė nuspręsti, ar taisyti, ar pakeisti prekes

Vartotojas gali nuspręsti, ar taisyti, ar pakeisti prekes, išskyrus atvejus, kai jo sprendimo nebūtų įmanoma įvykdyti, jis būtų neteisėtas arba, palyginti su kita galimybe, pardavėjas dėl to patirtų neproporcingas išlaidas, atsižvelgiant į visas aplinkybes, įskaitant:

- (a) vertę, kurią prekės turėtų, jeigu būtų laikomasi sutarties;
- (b) neatitikties sutarčiai mastą;
- (c) tai, ar būtų įmanoma pasinaudoti alternatyvia teisių gynimo priemone nesukeliant nepatogumų vartotojui.

12 straipsnis

Sumažinta kaina

Sumažinta kaina turi būti proporcinga vartotojo gautų prekių vertės sumažėjimui atsižvelgiant į prekių vertę, kurią jos turėtų, jei sutartis būtų įvykdyta tinkamai.

13 straipsnis

Vartotojo teisė nutraukti sutartį

1. Vartotojas pasinaudoja teise nutraukti sutartį, bet kokiomis priemonėmis pranešdamas apie tai pardavėjui.
2. Kai neatitiktis sutarčiai yra susijusi tik su tam tikromis pagal sutartį pristatytomis prekėmis ir sutartį galima nutraukti remiantis vienu iš 9 straipsnyje nurodytų pagrindų, vartotojas gali nutraukti sutartį tik dėl tų prekių ir bet kurių kitų prekių, kurias vartotojas įgijo kaip sutarties neatitinkančias prekes papildančias prekes.
3. Vartotojui visiškai nutraukus sutartį arba pagal 2 dalį ją nutraukus dėl tam tikrų pristatytų prekių:
 - (a) pardavėjas nepagrįstai nedelsdamas kompensuoja vartotojui sumokėtą kainą, bet kuriuo atveju – ne vėliau kaip per 14 dienų nuo pranešimo gavimo dienos, ir atlygina su tokiu kompensavimu susijusias išlaidas;
 - (b) vartotojas nepagrįstai nedelsdamas pardavėjo sąskaita grąžina pardavėjui prekes, bet kuriuo atveju – ne vėliau kaip per 14 dienų nuo pranešimo apie sutarties nutraukimą išsiuntimo dienos;
 - (c) kai prekių negalima grąžinti dėl to, kad jos yra sunaikintos arba prarastos, vartotojas sumoka pardavėjui piniginę vertę, kurią sutarties neatitinkančios prekės būtų turėjusios tuo metu, kai turėjo būti grąžintos, jeigu vartotojas nebūtų jų praradęs ar sunaikinęs iki tos datos, išskyrus atvejus, kai prekės buvo sunaikintos arba prarastos dėl prekių neatitikties sutarčiai, ir
 - (d) vartotojas privalo sumokėti sumažėjusią prekių vertę tik tiek, kiek tas sumažėjimas viršija įprasto nusidėvėjimo vertę. Kompensacija už sumažėjusią vertę negali viršyti prekių kainos.

14 straipsnis

Terminai

Vartotojas turi teisę pasinaudoti teisių gynimo priemonėmis prekių neatitikties sutarčiai atveju, jeigu neatitiktis paaiškėja per dvejus metus nuo reikšmingo atitikties nustatymo momento. Jeigu pagal nacionalinės teisės aktus 9 straipsnyje nustatytoms teisėms taikomas ieškinio senaties terminas, tas terminas negali būti trumpesnis nei dveji metai nuo reikšmingo atitikties sutarčiai nustatymo momento.

15 straipsnis

Komercinės garantijos

1. Visos komercinės garantijos yra privalomos garantui, atsižvelgiant į sąlygas, kurias nustatytos:
 - (a) pardavėjo iki sutarties sudarymo pateiktoje informacijoje, įskaitant bet koki ikisutartinį pareiškimą, kuris yra neatskiriama sutarties dalis;
 - (b) reklamoje, su kuria galima susipažinti sutarties sudarymo momentu arba ją sudarant, ir
 - (c) garantijos pareiškime.

Jeigu garantijos pareiškime nustatytos mažiau palankios sąlygos vartotojui nei iki sutarties sudarymo pardavėjo pateiktoje informacijoje arba reklamoje, komercinė garantija galioja iki sutarties sudarymo pateiktoje informacijoje arba reklamoje nurodytomis sąlygomis, susijusiomis su komercine garantija.

2. Garantijos pareiškimas pateikiamas patvariojoje laikmenoje ir surašomas aiškia, suprantama kalba. Jame, be kita ko, nurodoma:
 - (a) aiškus pareiškimas dėl šioje direktyvoje vartotojui suteiktų teisių ir aiškus pareiškimas, kad toms teisėms komercinė garantija nedaro jokie poveikio, ir
 - (b) komercinės garantijos sąlygos, kurios yra griežtesnės nei teisės aktuose nustatytos vartotojo teisės, informacija apie bet kokių mokesčių, kuriuos vartotojas gali turėti sumokėti siekdamas pasinaudoti komercine garantija, galiojimo trukmę, perdavimą, teritorinę taikymo sritį ir buvimą, garanto pavadinimas, adresas ir, jeigu garantas yra kitas subjektas, asmuo, kuriam turi būti pateikiamas reikalavimas, taip pat tokio reikalavimo pateikimo procedūra.
3. 2 dalies nesilaikymas nedaro poveikio garanto suteiktos komercinės garantijos privalomam pobūdžiui.
4. Valstybės narės gali nustatyti papildomas komercinių garantijų taisykles, jeigu jomis nesusilpninama šiame straipsnyje nustatyta apsauga.

16 straipsnis

Teisė į žalos atlyginimą

Jeigu pardavėjas yra atsakingas vartotojui už neatitiktį sutarčiai, atsiradusią dėl asmens veiksmo ar neveikimo ankstesnėse sandorių grandinės dalyse, pardavėjas turi teisę panaudoti teisių gynimo priemones prieš asmenį ar asmenis, kuriems šioje sandorių grandinėje tenka atsakomybė. Atsakingas asmuo, prieš kurį pardavėjas gali naudoti teisių gynimo priemones, taip pat atitinkami veiksmai ir įgyvendinimo sąlygos nustatomi nacionalinėje teisėje.

17 straipsnis

Įgyvendinimo užtikrinimas

1. Valstybės narės užtikrina tinkamas ir veiksmingas priemones šios direktyvos reikalavimams įvykdyti.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodytos priemonės turi apimti nuostatas, pagal kurias viena ar kelios toliau nurodytos organizacijos, kaip nustatyta nacionalinėje teisėje, pagal nacionalinę teisę galėtų imtis veiksmų teismuose ar kompetentingose administracinėse institucijose, siekdamos užtikrinti, kad būtų taikomos nacionalinės nuostatos, kuriomis ši direktyva perkeliama į nacionalinę teisę:
 - a) viešosios organizacijos arba jų atstovai;
 - b) vartotojų organizacijos, turinčios teisėtą interesą ginti vartotojus;
 - c) profesinės organizacijos, turinčios teisėtą interesą imtis veiksmų.

18 straipsnis

Privalomasis pobūdis

Bet koks sutartimi įformintas susitarimas, kuriuo, pažeidžiant vartotojo teises ir prieš vartotojui pranešant pardavėjui apie prekių neatitiktį sutarčiai, draudžiama taikyti nacionalines direktyvos perkėlimo į nacionalinę teisę priemones, nukrypstama nuo šių priemonių arba pakeičiamas jų poveikis, nėra privalomas vartotojui, nebent sutarties šalys

pagal 4 straipsnio 3 dalį panaikina 5 ir 6 straipsnių reikalavimų taikymą, nukrypsta nuo jų arba pakeičia jų sukeltas pasekmes.

19 straipsnis

Direktyvos 1999/44/EB, Reglamento (EB) Nr. 2006/2004 ir Direktyvos 2009/22/EB pakeitimai

1. Direktyvos 1999/44/EB 1 straipsnis iš dalies keičiamas taip:

a) 1 dalis pakeičiama taip:

*„1. Šios direktyvos tikslas – suderinti valstybių narių įstatymus ir kitus teisės aktus dėl vartojimo prekių pardavimo **sutarčių, išskyrus nuotolinės prekybos sutartis**, ir su tuo susijusių garantijų tam tikrų aspektų, siekiant užtikrinti vieningą minimalų vartotojų apsaugos vidaus rinkoje lygį.“*

b) 2 dalis iš dalies keičiama taip:

i) f punktas pakeičiamas taip:

„f) taisyms – vartojimo prekių atitikties pardavimo sutarčiai užtikrinimas neatitikties atveju;“

ii) pridedamas šis punktas:

„g) nuotolinės prekybos sutartis – pirkimo–pardavimo sutartis, sudaryta pagal organizuotą nuotolinės prekybos sistemą, fiziškai vienu metu nedalyvaujant pardavėjui ir vartotojui, iki sutarties sudarymo ir jos sudarymo momentu naudojant tik (vieną ar kelias) nuotolinio ryšio priemones, įskaitant internetą“.

2. Reglamento (EB) Nr. 2006/2004 priede įterpiamas šis punktas:

„22. 201X/XX/XX Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) N/XXX dėl tam tikrų internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektų (OL...)“

3. Direktyvos 2009/22/EB I priede įterpiamas šis punktas:

„16. 201X/XX/XX Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) N/XXX dėl tam tikrų internetinio ir kitokio nuotolinio prekių pardavimo sutarčių aspektų (OL...)“

20 straipsnis

Perkėlimas į nacionalinę teisę

1. Valstybės narės priima įstatymus ir kitus teisės aktus, kurių reikia šiai direktyvai įgyvendinti ne vėliau kaip per dvejus metus po šios direktyvos priėmimo.
2. Tvirtindamos šias nuostatas valstybės narės jose pateikia nuorodą į šią direktyvą arba tokią nuorodą pateikia jas oficialiai skelbdamos. Tai, kaip ši nuoroda pateikiama, nustato valstybės narės.
3. Valstybės narės pateikia Komisijai šios direktyvos taikymo srityje priimtų nacionalinės teisės aktų nuostatų tekstus.

21 straipsnis

Įsigaliojimas

Ši direktyva įsigalioja dvidešimtą dieną po jos paskelbimo *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*.

22 straipsnis

Adresatai

Ši direktyva skirta valstybėms narėms.

Priimta Briuselyje

Europos Parlamento vardu
Pirmininkas

Tarybos vardu
Pirmininkas